

Новы Час



ЖАРСЦІ ПА ПАГОНАХ

Стар. 6

«ЛІХІЯ 90-Я» ВЯРТАЮЦА?

Ажыятах на валютным рынку... Шмат курсаў валют...
Чэрті на набыццё долараў...

Стар. 3

АПОШНІ РАЗ НАЗАРБАЕВА?

Нурсултан Назарбаев чарговы раз стаў прэзідэнтам. Ці адрозніваліся гэтыя выбары
ад папярэдніх? Пра гэта журналіст «НЧ» Алег Новікаў размаўляе з казахскім
журналістам Айнурам Курбатавым

Стар. 12

МІХАЛЕВІЧ ПАДМАНВАЕ ГЭБОЎЦАЎ

Стар. 15



ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

УЛАД ВЯЛІЧКА

Нарыс Аляксандра Тамковіча
з цыклу «Трэці сектар у асобах»

ЭКАНОМІКА

ПАДВЕШАНАЯ СТАБІЛЬНАСЦЬ

Вольга ХВОІН

Упэўненасць у стабільным
заўтра імкліва знікае.
Дастаткова зайсці ў краму
і паглядзець, як людзі
скрынкамі скупляюць алей,
цукар, крупы, а пад пунктамі
абмену валют стаяць доўгія
чэрті, каб канвертаваць
рубель у ёура ці долары, у
чакані, што нехта здасць
дзясятку-другую замежных
банкнот. Нарастанне
адчування асуджанасці на
крах падмацоўваецца і тым,
што кіраўніцтва Беларусі
адмаўляеца гаварыць аб
складанасці эканамічнай
сітуацыі. Ніхто з прадстаўнікоў
ураду не агучвае канкрэтнага
плану мераў, што мусіць
прадухіліць абвал беларускай
еканомікі.

Сацыёлагі Незалежнага
інстытута сацыяльна-экана-
мічных і палітычных дасле-
даванняў прыводзяць вынікі
нацыянальнага апытання, пра-
ведзенага ў снежні мінулага
года. Звернем увагу, што акурат
напрыканцы 2010-га былі пад-
вышаныя заробкі бюджетнікам,
стрымліваўся рост коштаў.

«Параўнанне «эканамічна-
га самаадчуваўніцтва» беларусаў
пасля прэзідэнцкіх выбараў 19
снежня 2010 года з тым, якім
яно было пасля выбараў 19
сакавіка 2006 года, паказвае
пагаршэнне. Так, колькасць
рэспандэнтаў, якія адзначылі,
што іх матэрыяльнае становіш-
ча за апошнія тры месяцы
пагоршылася, узрасла з 12% да
16%, нягледзячы на тое, што
сярэдні памер даходаў (у тым



ліку зарплаты, пенсіі, дапамогі
і іншыя падпрацоўкі), які прых-
одзіўся на аднаго члена сям'і ў
мінулым месяцы, узрос са 119 да
200 долараў, — гавораць аўтары
апытання. — Узрастает трывога
за будучыню: калі пяць гадоў
тому 44,3% меркавалі, што
сацыяльна-эканамічная сітуа-
цыя ў Беларусі ў бліжэйшыя
гады палепшицца, то сёння —
толькі 30,6%. Таму, як і раней,
беларусы больш спадзяюцца на
«цвёрду валюту», чым на свае
рублі: найбольшым даверам у
іх карыстаюцца долары ЗША
(47,4%) і ёура (17,7%). Колькасць
тых, хто лічыць, што «у цэлым
сітуацыя ў Беларусі развіваецца
ў правільным кірунку», за гэты
час знізілася з 59,5% да 54,2%, а
ў «ніяправільным», наадварот,
узрасла з 30,7% да 32,5%».

Вынікаў падобнага апытання
на бягучы перыяд пакуль няма,
аднак агульныя настроі істотна
зрушыліся ў адмоўны бок. Але
імклівы рост цэн на прадукты
харчавання, спажывецкія тава-
ры, камунальныя паслугі, пра-
езд у транспарце ад кашалькоў
беларусаў не схаваеш. Негатыў-
ныя чакані раней былі больш
характэрныя для сталіцы — уп-
лывалі адкрытай інфармацый-
ной прастора. Цяпер і жыхары
рэгіёнаў заклапочаныя пытан-
нямі «чаго чакаець далей?», бо ў
дадатак да беспрацоўя, якое мае
месца ў разльнасці, а не на папе-
ры, больш ніzkіх заробках, чым
у сталіцы, ёсьць ніявызначанасць.

Кіраўніцтва Беларусі адмаўля-
еца гаварыць аб складанасці
эканамічнай сітуацыі. Ніхто з
прадстаўнікоў ураду не агучвае
канкрэтнага плану мераў, што
мусіць прадухіліць абвал беларускай
еканомікі.

Кіраўніцтва Нацыянальнага
банка ўводзіць адну за другой
пастановы, якія сведчаць калі не
абпаніцы ў галовах яго кіраўніц-
тва, то аб сутаргавых спробах
справіца з нарастаючым ко-
мам проблем. Напрыклад, ужо
у студзені быў выдадзены ўказ,
якім забараняецца юрыдычным
асобам браць крэдыты ў валю-
це для авансавання імпарту.
Потым з'яўляеца пастанова
Савета Міністраў Рэспублікі Бе-
ларусь і Нацыянальнага банка
ад 2011.02.25 № 240/5 «Аб разліках
на імпарте некаторых тавараў»
пра амбажаванне разлікаў на
парты тавараў, коштам больш
за 50 тысяч ёура. Усім стала зра-
зумела, што з валютнымі запаса-

мі кепска, да таго ж ствараюцца
проблемныя сітуацыі для бізнесу.
Потым Нацбанк павялічвае
да 30 дзён тэрмін рэзервавання
сродкаў у беларускіх рублях
на пакупку замежнай валюты
на біржы, потым адмяніе гэтае
рашэнне з пазнакай «прыяры-
тэтнасці накірункаў». І хця гэта
хутка адмянілі, сітуацыю гэты
ужо не змяніла.

Аляксандр Лукашэнка ў час
рабочай паездкі ў Брэсцкую
вобласць заявіў, што праблемы
з валютай — гэта вынік хуткага
падвышэння мытных пошлін,
чэргаў ля абменнікаў, уведзе-
нія абмежаванні на пакупку
валюты бізнесоўцамі.

Эксперты настойваюць на
радыкальных мерах, інакш трэ-
ба чакаць сістэмнага крызісу.
«Уведзены Нацбанкам мара-
торы на якія-небудзь дзеянні —
гэта спроба схавацца ад ра-
шэння праблем. Можна вітаць
заявы Нацбанка аб тым, што
яны будуць ствараць пазабіржа-
вы рынок, але трэба ствараць і
ўмовы, пры якіх ён будзе пра-
цаваць. А такая ўмова адна —
— дэзвальваць рублю. Рубель

трэба адпусціць у свабоднае
плаванне», — прыводзіць «Інтэр-
факс-Захад» слова старшыні
бізнес-саюза прадпрымальнікаў
і найманікаў ім. Куняўскага
Георгія Бадзея.

Кіраўніцтва краіны ідзе па
наезджанай дарозе — пошук
крэдытаў на падтрымание бела-
рускага рубля. Беларусь падала
у Міністэрства фінансаў Расіі
праект праграмы антыкрызіс-
ных мер для атрымання стабілі-
зацыйнага крэдыта ў 1 мільярд
долараў. Міністр эканомікі
Мікалай Снапкоў паведаміў
журналістам, што ў праграме
закладзены меры па ўзмац-
ненні жорсткасці падатковай і
грошова-кредытнай палітыкі.
Але канкрэтныя пакуль няма,
як і гарантыв, што гэтыя меры
будуць рэалізаваныя.

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ВЫКРУЧВАННЕ РУК

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

У Беларусі разгарнулася татальная кампанія прымусовай дактыласкапії. Гэтай працэдурой «падлягаюць» усе ваеннаабавязаныя грамадзянне краіны.

Асноўную працу па дактыласкапіі і фотаўліку, як адзначыў праваабаронца Валянцін Стэфановіч, вядзе МУС. «Першапачаткова выклікалі ў ваенкаматы, — Але там адбіткі пальцаў зножа міліцыя здымала. Зараз і ў ваенкаматы не выклікаюць. Увогуле па дамах ходзяць і там на месцы здымают. Але тое, што яны зараз актывізavalіся, гэта праўда».

З непаслухмінымі грамадзянамі спрабуюць змагацца пакараннямі. У брэсцкага праваабаронца Рамана Кісяляка зняць адбіткі пальцаў сілай міліцыянтам не ўдалося. Пры гэтым праваабаронцу нанеслі траўму кісці правай рукі, што ён і зафіксаваў у траўмапункце бальніцы. У пастарунку на яго склалі пратакол аб непадпрадкаванні супрацоўнікам міліцыі. Раман Кісяляк накіраваў скаргу ў прокуратуру наконт іх супрацьправных сілавых дзеянняў.

Работніка чыгункі з вёскі Мельнікі Маларыцкага раёна Рыгора Лук'янчука міліцыянты папросту пераследавалі. Як паведамілі праваабаронцы «Вясны», яго выклікалі па тэлефоне, прыяджалі дадому і нарэшце спынілі на станцыі Мельнікі. Мужчыне ўручылі паперы аб адміністратyнай адказнасці і, адпаведна, штрафе 30 базавых велічынь за непадпрадкаванне супрацоўнікам міліцыі.

Не пагадзіўся прымусова здаваць адбіткі пальцаў Аляксандр Капылоў, які працуе з Лук'янчуком. Як кажа Аляксандр, ён законапаслухміны грамадзянін. А прымусовую здачу адбіткаў пальцаў расцэньвае як прыніжэнне яго асобы.

Як зазначыў Валянцін Стэфановіч, людзям не падабаецца, што ўлады ўмешваюцца ў іх прыватнае жыццё. «Якімі б мотамі не прыкryваліся, але чалавеку не падабаецца, што ў яго адбіткі пальцаў бяруць, фатаграфуюць яго, яшчэ штосьці з ім робяць. Эта натуральна», — падкрэсліў праваабаронца. Да таго ж, адзначыў ён, «кулічваючы, у якой мы краіне знаходзімся і актыўнасць нашых спецслужбаў, якая скіраваная ў мэтах палітычнага пераследу некаторых грамадзян».

Праваабаронцу Алегу Волчаку прызначылі праходжанне дактыласкапіі на 25 сакавіка — у Дзень Волі. Прыслалі позув з міліцыі і ў выпадку адмовы папярэдзілі аб адміністратyнай адказнасці. Алег Волчак накіраваў заяву ў ваенкамат Фрунзенскага раёна Мінска. І папрасіў згодна з законам «Аб зваротах грамадзян» адказаць на 14 пытанні, якія ўзніклі ў яго наконт гэтай працэдуры. У прыватнасці, у чым неабходнасць «такога экстранага збору» адбіткаў пальцаў рук у ваеннаабавязаных. І на падставе якой «канкрэтнай нормы закона» караюць грамадзян, якія адмаўляюцца ад дактыласкапіі.

А палітолаг Алец Лагвінец у сваёй заяве ў міліцию ў сувязі з «дамаганнямі» паведаміў аб гатоўнасці «здаць пальчыкі». Але пасля таго, як гэта публічна зробіць «асоба, якая займае пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь». І шэраг іншых асабаў, сярод якіх генпрокурор, кіраўнікі КДБ, Савета Бяспекі, Канстытуцыйнага і Вярхоўнага судоў, а таксама міністры і дэпутаты.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

КДБ УЗЯЎСЯ ЗА ПЕРАДАЧЫ

Таццяна ШЭЛЕГ

Толькі два разы на месяц можна будзе прыносіць перадачы ў СІЗА КДБ. Раней іх маглі перадаваць трох разы на тыдзень.

Агульная вага перадачы, паводле новаўядзення КДБ, не змянілася. Яна па-ранейшаму складае 30 кілаграмаў на месяц. Аднак радыкальнае скарачэнне колькасці перадач стварыла проблему і для вязні, і для іх сваякоў. «Родным даводзіцца валачы аж па 15 кілаграмаў за раз. То бок гэта даволі складана», — адзначыла праваабаронца Наста Лойка. Паўстае і проблема захавання прадуктаў у СІЗА на працягу паловы месяца.

Да таго ж, як падкрэсліла Наста Лойка, перадачы для зняволеных — вельмі вялікі піс-халагічны фактар. Во карэспандэнцыя ў «амерыканку» даходзіць праблемна. Таму перадачы

— гэта яшчэ і «вестачкі з волі». Яны нагадваюць зняволеным, што пра іх помніць. «Людзям прыемна, калі часцей прыносяць перадачкі», — адзначыла праваабаронца. І два разы на месяц такіх пасланняў з волі, на яе думку, малавата для тых, хто знаходзіцца ў вязніцы.

«Да гэтага змены былі ўнесены ў спіс прадуктаў, якія можна перадаваць. Яго таксама значна скарацілі», — нагадала Наста Лойка. КДБ пасля змяшчэння ў «амерыканку» палітвязняў забараніў перадаваць шэраг прадуктаў.

Але застасеца яшчэ магчы-масць дасылаць у СІЗА КДБ пасылкі. У адрозненні ад міліцыйскага СІЗА №1 (Валадаркі), яны не залічваюцца ў лімітаваную вагу перадач. Любы чалавек, які адзначыла Наста Лойка, можа даслаць палітвязняволенаму пасылку. «І ён будзе адчуваць падтрымку. Калі лісты яму не даходзяць, то пасылка — гэта таксама прывітанне з волі», — зазначыла яна.

СПРАВЫ

ВЫБАР НЕБАГАТЫ

Таццяна ШЭЛЕГ

Змякчэнне абвінавачання для шэрагу фігурантаў «справы 19 снежня» сталася вынікам санкцыі Захаду. Беларускі ўлады, як адзначыў праваабаронца Валянцін Стэфановіч, вырашылі «зняць вастрыню пытання».

На працягу тыдня 10 абвінавачаным змянілі крымінальныя артыкулы. Замест «масавых беспарадкіў» (арт. 293) ім зараз інкрымінуюць грубае парушэнне грамадскага парадку (арт. 342). Максімальная пакаранне па ранейшым артыкуле прадугледжвае да 15 гадоў пазбаўлення волі, па цяперашнім — да трох гадоў.

Змякчэнне абвінавачання, як зазначыў Валянцін Стэфановіч, робіцца не таму, што следства пачало дасканала разбирацца ў акалічнасцях справы. І раптам

прыйшло да высновы, што пэўныя людзі не здзяйснялі «масавыя беспарадкі».

«Гэта ёсць рэакцыя ўладаў на канкрэтныя крокі і ЗША, і Еўрасаюза ў накірунку эканамічных санкцыяў. Злучаныя Штаты ўзвялі санкцыі ў дачыненні да «Беларуснафты» і шэрагу іншых беларускіх прадпрыемстваў, і заклікалі пры гэтым Еўрасаюзу кіравацца іх прыкладам», — кажа Валянцін Стэфановіч.

А шэраг палітыкаў у Еўрасаюзе, кшталту еўракамісара Штэфана Фюле, пачалі казаць аб магчымых кропкавых эканамічных санкцыях у дачыненні да Беларусі. І афіцыйны Мінск пайшоў на перакваліфікацыю абвінавачання. «Гэта спроба не вырашыць праблему цалкам, але хача б зняць вастрыню пытання», — падкрэсліў Валянцін Стэфановіч.

Крокі ўладаў не здымают. І парадку дні пытанне вызвалення палітвязні. Акрамя 10 чалавек, якім перакваліфікавалі абвінава-

чанне, больш за 30 па-ранейшаму абвінавачваюцца ў «масавых беспарадкіках».

У афіцыйным паведамленні МУС пра перакваліфікацыю абвінавачання ўлады самі сябе абвягаюць, што «справа 19 снежня» не палітычная. У ім гаворыцца, што «безгрунтоўныя сцверджанні» пра признанне выбараў прэзідэнта несаўднікі сталі «штучна створанай падставай» для ўвядзення санкцый з боку Захаду.

«Наша пазіцыя — масавых беспарадкі 19 снежня не было. І мы настойваем на вызваленіі ўсіх палітычных зняволеных, — зазначыў Валянцін Стэфановіч. — Гэта магчымы, калі на тое будзе палітычная воля краін Еўрасаюза. Ёсць механізмы — эканамічныя санкцыі. І тады будзе вызвалены палітвязні. Усё вельмі проста».

«Я не выключаю, што людзі могуць быць асуджаныя на разныя тэрміны пазбаўлення волі. І на чатыры, і больш гадоў. Але я мяркую, што ніхто з іх гэтыя тэрміны да канца адседжваць не будзе. Думаю, што пры цяперашнім эканамічнай сітуацыі ва ўлады небагаты выбар», — заяўіў Валянцін Стэфановіч.

РЕГІЁН

БУДЗЕМ З МІНЕРАЛКАЙ

Іван БАРЫСАЎ

Новы цех па вытворчасці мінеральныя вады павінен пачаць працаваць у ААТ «Новая Друць» Бялыніцкага раёна ўжо ў маі гэтага года. Плануецца таксама, што, акрамя лініі па разліву мінеральныя вады, у цэху будуть працаваць яшчэ дзве аўтаматычныя лініі — па разліву пітной і салодкай вады. Прадукцыянасць кожнай лініі складзе каля 2 тысяч літраў вады за гадзіну.



Будаўніцтва цэха па разліву мінеральныя вады ў ААТ «Новая Друць» ажыццяўленаца бялыніцкім ПМК №241, які з'яўляецца найбуйнейшым сярод чатырох будаўнічых і рамонтна-будаўнічых прадпрыемстваў Бялыніцкага раёна.

Згодна першапачатковым планам, цэх па вытворчасці пітной і мінеральныя вады, якая будзе дасылацца з тампанаўных свідравін, размешчаных на тэрыторыі «Новой Друці», павінен быць увайсці ў эксплуатацыю яшчэ ў першай палове мінулага

жарту: «Дзякую Богу, што ёсць Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь і яго грошы».

СПІСЫ

РАСІЯНЕ НОН-ГРАТА

Вольга ХВОІН

У Расіі пачалася грамадзянская кампанія «За адкрыты ўезд у Беларусь». Ідэя кампаніі ўзімку ў связі з тым, што грамадзяне Расіі, Украіны пачалі сутыкацца з фактамі дэпартызаціі з Беларусі і спісамі неўязных.

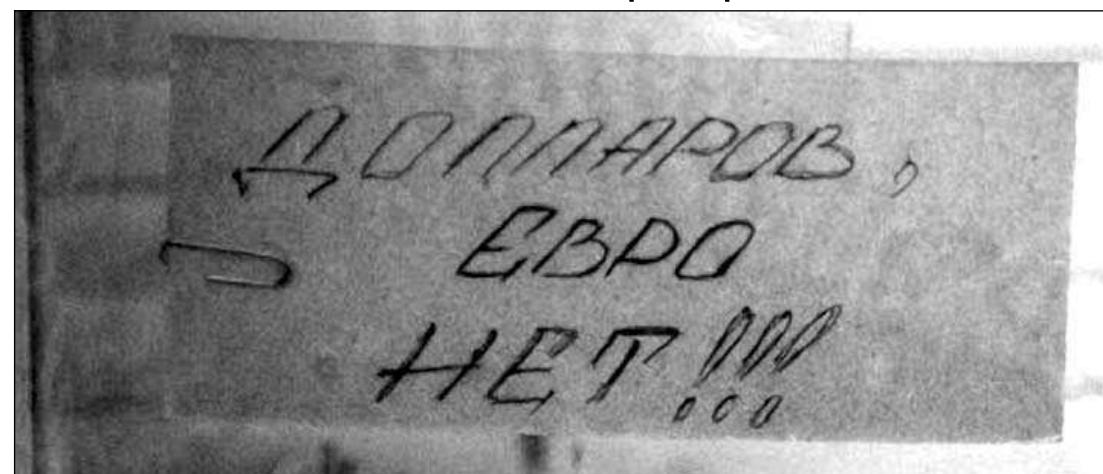
«Падчас кампаніі мы хадзілі б атрымаць афіцыйны адказ з боку органаў улады Беларусі, ці існуюць падобныя спісы, як у гэтыя спісы трапляюць расіяне і — самае галоўнае — якім чынам звычайні грамадзянін можа даведацца пра ўнісанне сябе ў гэтыя спісы», — паведамляюць арганізатары кампаніі.

У сакавіку, напрыклад, грамадзянінін Расіі, дырэктар па развіцці Маскоўскай Хельсінскай групы Андрэй Юраў быў дэпартаваны з Беларусі. Прадстаўнік МЗС Беларусі абверг інфармацыю аб наявнасці спісаў неўязных у Беларусь грамадзянінін Расіі, але разам з тым Юраў атрымаў дакумент, дзе прадстаўнікі праваахоўных органаў, спасылаліся на спісы неўязных.

У межах кампаніі грамадзянаміністэрства Расіі і розным арганізацыямі прапануецца адпраўляць звароты ў Міністэрства замежных спраў Расіі і ў Пасольства Расіі ў Беларусь. Так, Маскоўская Хельсінскская група першая падрыхтавала адпаведныя лісты для высыялення сітуацыі са спісамі.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

«ЛІХІЯ 90-Я» ВЯРТАЮЦА?



Сяргей САЛАЎЕУ

**Ажыятаж на валютным
рынку... Шмат курсау
валют... Чэргі на набыццё
доларау... Тоё, што
прадказваў раней эканаміст
Сяргей Чалы, ужо з'явілася
— бабулькі каля абменных
пунктаў скупляюць валюту
па вышэйшым курсе. Ужо і
мае знаёмыя сутыкнуліся з
«шэрымі курсамі» валют.**

Хто ж вінаваты ў такой ситуацыі? Арыгінальную версю, як заўсёды, прапанаваў беларускі правадыр Аляксандар Лукашэнка. Па ягоным меркаванні, ажыятаж на валютным рынку пройдзе пасля павышэння мытных пошлін на аўтамабілі. Пра гэта заяўіў Аляксандар Лукашэнка 5 красавіка падчас рабочай паездкі ў Брэсцкую вобласць, фрагменты якой былі паказаныя па Першым канале Беларускага тэлебачання.

«Вядома, нас вельмі моцна пад-
касіў ажыятаж з аўтамабілямі. Мы

паглядзелі — там больш як мільярд.
Былі нават прапановы ўвесці зараз

этую пошліну. Але гэта ўдар па

людзях, навошта ж ужо сваіх людзей

давіць? Вытрымаем мы гэта, няхай

людзі купяць сабе машыну якую хо-

чучу, заменяць, калі трэба», — сказаў

Лукашэнка.

Паводле яго слоў, урад працуе над вырашэннем валютнага пытання. «Але шчыра: валюта ёсьць — ідзі

купляй, прадавай, няма валюты — з

засекаў мы больш браць не будзем,

золатавалютны рэзерв — гэта святое.

Мы павінны яго папаўняць», — заяўіў

кіраунік дзяржавы.

Праз некалькі месяцаў сітуацыя супакоіца, і людзі, наадварот, будуць мяніць валюту на беларускія рублі, мяркуе Лукашэнка.

Во, аказваецца, як! Беларусы ма-
сава скупляюць валюту для таго, каб

набыць замежныя аўто! Таму валюты і

не хапае! А не з-за таго, што адмоўнае

саўльда зневажнага гандлю таварамі,

паводле даных гандлёвага балансу,

за студзень — люты 2011 года скла-

ла 1 мільярд 967,3 мільёна долараў.

Вартаганацца, што за такі ж ляташні

перыяд гэты паказычы складаў 468

мільёна долараў.

У сакавіку аўём золатавалютных

рэзерваў Беларусі па стандартах

МВФ знізіўся на 262,3 мільёна долараў ЗША і, паводле папярэдніх звестак, на 1 красавіка 2011 года склаў 3 мільярда 761,3 мільёна долараў супраць 5 мільярдаў 30,7 мільёна долараў на пачатак года.

Такім чынам, у параўнанні з пачаткам 2011 года аўём ЗВР Беларусі скарачаўся на 1 мільярд 270 мільёнаў долараў, або на 25%. Як кажуць у Нацыянальнага банку, асноўнай прычинай зняжэння аб'ёму золата-валютных рэзерваў у сакавіку стаў высокі попыт на замежную валюту з боку насељніцтва.

Ёсць яшчэ адна фішка ў гэтым пытанні. Канцэрн «Белнафтахім» афіцыйна паведаміў пра павышэнне з 31 сакавіка ў сярэднім на 10% рознічных цэн на нафтапрадукты. Рознічная цана за 1 літр складае: бензін Нармаль-80 — 3 150 рублёў (была 2 850; рост на 10,5%), бензін Ai-92 — 3 300 рублёў (3 000; +10%), бензін Ai-95 — 3 750 (3 400; +10,3%), бензін Ai-95-Еўра — 3 750 (3 400; +10,3%), дызельнае паліва — 3 150 рублёў (2 850; +10,5%). Цэнны павялічаныя «для павышэння эфектуўности працы нафтаперапрацоўчых прадпрыемстваў і ў мэтах абароны ўнутранага рынку».

Вось так. Атрымліваецца, што грамадзянне скупляюць валюту, каб набыць «нерэнтабельныя» аўтамабілі, кошт на паліва для якіх ўсё даражэ і даражэ. Чаму так адбываецца? Хіба беларусы таякі дурныя, каб набываць аўтамабілі сабе ў шкоду? Няма веры такім версіям.

Падаражэў таксама і праезд у грамадскім транспарце — да 850 рублёў.

Але што нам, кабанам? У нас значна большыя праблемы. Аляксандар Лукашэнка апясаецца «адраджэння дактрыны аднапалярнага свету». Пра гэта кіраунік дзяржавы заяўіў 4 красавіка падчас уручэння яму даверчых грамат пасламі шэрагу краін.

«Зараз паміж дзяржавамі ўзрастаете канкурэнцыя за доступ да рэурсаў, перспектывных рынкаў збыту. На вялікі жаль, гэтае саперніцтва набывае часам надзвычай жорсткі характар, аж да адраджэння дактрыны аднапалярнага свету і вяртання да права моцнага дыктаваць усім сваю волю і ўмешвашаца ва ўнутраныя справы сувэрэнных дзяржаў», — сказаў Лукашэнка ў рэпартажы на БТ.

«Для многіх дзяржаў, як і для нас, гэта не пусты гук, а прайўленне санкцый, шантажу, ціску з боку звышдзяржаў», — сказаў Лукашэнка ў рэпартажы на БТ.

Мінабароны патрапіць пад разда-

чу? Хаця і называе інфармацыю ў «КП» фальсіфікацыяй і правакацыяй.

кіраунік. — Таму Беларусь паслядоўна выступае за прынцыпы справядлівасці і раўнапраўнай уцягнутасці ўсіх дзяржаў, незалежна ад іх маштабаў, у прыняцце ключавых рашэнняў міжнароднага парадку дня і ўліку іх інтарэсаў».

Канешне, аднапалярны свет для нас значна больш важны, чым дабрабыт сваіх грамадзян! «Доступ да рэсурсаў», якіх у Беларусі няма, — ні газа, ні нафты, адзінае — лес. У выніку — дровы. Хто будзе змагацца за дровы? Можа, не трэба лезці ў міжнародны разборкі са сваімі пяццю капейкамі, калі мы з гэтага нічога не маем? «Прынцыпы справядлівасці» тады моцныя, калі сам можаш быць моцным. А ў нас моцы няма. Самі разлічваєм на кredыты: Расіі, ЗША, Еўрасаюза. Дзяржава моцная, калі моцныя яе грамадзяніне. Калі яны не стаяць у чэргах па замежную валюту.

І яшчэ. У мінулых матэрыялах я пісаў з запытам: «Хто яшчэ пападзе пад дыскрэдытацю Беларусі?» Тыдня не прайшло — папалі.

6 красавіка «Комсомольская правда» апублікавала матэрыял пра тое, што армія Муамара Кадафі нібыта дапамагаюць грамадзяніне Беларусі. Пры гэтым падкрэслівалася, што ні расійскіх, ні ўкраінскіх ваенных у Лівіі няма.

Паводле звестак выдання, кантынгент беларускіх ваенных дарадцаў у Лівіі дасягаў да пачатку ваеных дзеянняў 500 чалавек. «Частка з іх, у асноўным высокопаслаўленыя ваенныя, былі эвакуаваныя з Лівіі на самалётах у Мінск», — напісала «КП» са спасылкай на дарацду пасольства Беларусі ў Трыпалі Георгія Грамыку.

Выданне таксама цытуе кірыніцу ў штабе Міністэрства абароны Беларусі, паводле слоў якога «практика адпраўлення ваенных спяцоў у Лівію існуе даўно». «Частка з іх займаюцца эксплуатацыяй ваенай тэхнікі, многія выконваюць абавязкі дарацдаў камандзіраў лівійскіх воінскіх часцей. Прысутнічаюць у краіне і супрацоўнікі беларускага ГРУ. Большай часткай гэта афіцэры былога 334-га атрада спецназа, дыслакаванага ў Мар'інай Горцы пад Мінскам. Але ўсе яны заключалі індывидуальныя контракты з лівійскімі ўладамі і атрымлівалі фінансаванне менавіта ад іх», — гаворыцца ў артыкуле.

Мінабароны патрапіць пад разда-

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

БУДЗІМІР



Былы пазаштатны супрацоўнік «Радыё Свабода» Дзмітрый Галко, вядомы пад імем Будзімір, распачаў бестэрміновую галадоўку пратэсту, патрабуючы вызвалення палітвязняў. «Не могу па-ранейшаму пасіўна наіраць за палітычнымі бязмежкамі, што існуе ў мэй краіне, абліякоўваючыся шоўканным дзібай у жэжэ, — напісаў ён у сваім блогу. — Пачаць жа, напрыклад, індывідуальны тэрор перашкаджаючы засвоеным ідеалам гуманізму. Як сказаў таварыш Гендальф: «Шмат хто з тых, хто живе, заслугоўвае смерці, так як і многія з памерлых — жыцця... Тому я вырашыў вывесці з эканамічнага кругавароту ўласны арганізм, абвясціўшы бестэрміновую галадоўку. Пастаўіць на кон сваё здароўе і жыццё, падаўшыца. У знак пратэсту супраць палітычных рэпресій з боку ўладаў і бязвольных запісных апазыціянеру, якія засталіся на волі.

Будзімір патлумачыў, што яго натхніла ірландская галадоўка 1981 года. Дзмітрый Галко прызнае, што галадоўка як акцыя пратэсту ў Беларусі дыскрэдытацца. Аднак прыводзіц і пазітыўныя прыклады — галадоўкі вернікаў царквы «Новае жыццё» ў 2006 годзе і кандыдата ў презідэнты Аляксандра Казуліна, калі ён быў у зняволенні.

MIKALAI KVANTALIANI



Кіраунік «Цэнтра развіцця валанцёрства» Мікалай Kvantalianі заявіў, што прадстаўнік КДБ спрабаваў скіляць яго да супрацоўніцтва і абязцаў проблемы з реістрацыяй у выпадку адмовы. У выніку праз два тыдні Міністэрства юстыцыі адмовіла ў реістрацыі грамадскага аб'яднання «Цэнтр развіцця валанцёрства», спаслаўшыся на юрыдычныя парушэнні. Заснавальнік цэнтра падаў апеляцыю ў суд і скары ў праукратуру, каб праверыць дзяянні чалавека, які спрабаваў вербаваць Mікалай.

Мікалай Kvantalianі расказаў, што мэтай стварэння арганізацыі было дапаўніць людзей да валанцёрскай працы для вырашэння сацыяльных праблем. Актыўісты «Цэнтра развіцця валанцёрства» планавалі працаўцаў з інвалідамі, бяздомнымі, займацца вырашэннем праблемы бяздомных жывёл.

Да слова, у Беларусі многа прыватных, персанальных ініцыятыў людзей у гэтых кірунках. Многа людзей ездзіц працаўцаў задарма ў Хоспісы, анкалагічны цэнтр, прытулак для катоў і сабак.

DZMITRY KRAUCHANKA



У хакейнага клуба «Юнацтва» пасля матчу з клубам «Гродна» не выйшаў на цырымонію пасярэдніцтва рук, а падчас прэс-канферэнцыі абраўліваў выказваўся на адрас суперніка. «Я наогул там каманды не бачыў. Больш смешнай за яе ў плэй-оф яшчэ не было. Яны да брамы даехалі хоць раз сёння? «Нёман» выйграў столькі матчы, колькі мы вырашылі. Мне сорамна за іх. Уесь плэй-оф мы гулялі з імі ў «коткі-мышкі». Больш бяззубай і слабай каманды ў плэй-оф яшчэ не бачыў», — цытуе Mіхаіла Захарава газета «Прэсбол». «Юнацтва» заваявала медалі нацыянальнага чэмпіянату шосты раз, выйграўшы ў гродзенцу серыю з лікам 4:2.

Трэнер «Нёмана» Дзмітрый Krauchanka да журналістаў выйшаў пасля Захарава і прыгрэзіў яму зламаць нос за абрэзы. «Я не быў сведкам гэтага, мне цяжка каментаваць. Калі б Mіхал Mіхалыч апінуўся сам-насам са мной, то ён бы моцна пашкадаваў пра сказанае. Але вы не ўяўляеце, як яго трэсплісі рукі перад гульняй. Калі Захараву ёсьць што сказаць, то хай гэта зробіць адзін на адзін, таму што пры сведках я біцца не буду. Гэта я не проста так кажу — нос бы я яму зламаў дакладна, — заяўіў Дзмітрый Krauchanka. — Ён чалавек пагардлівы. Можа, гэта ў чымсьці і добра, але гуляе не ён, а яго падапечны. І гэтыя слова сказалі не хакейсты, а трэнер. Паказваючы свае слабыя бакі, ён ад гэтага мацней не становіцца. Ён забавляўся хакеістамі ў каманду грашыма і сталічнай праўскай. Зайважце, усе заяўляюць супраць «Юнацтва», а супраць Захарава. Але я не хачу нічога дрэннага казаць пра яго. Тым больш за вочы. Хачу сказаць дзякую камандзе «Юнацтва» без трэnera

ГЕАПАЛІТЫКА

ГАЛОЎНАЯ ЎМОВА НЕ ВЫКОНВАЕЦЦА

Вольга ХВОІН

На фоне жорсткіх прысудаў уздельнікам мітынгу 19 снежня, пагаршэння эканамічнай сітуацыі, асуджальнай палітыкі Захаду прадстаўнікі ўлады, у тым ліку і Аляксандра Лукашэнка, пачалі рабіць публічныя піяр-заявы пра гатоўнасць да дыялогу з Еўропай, ЗША.

Гульня ў «добра-злога» кіраўніка Беларусі прадказальная і прагназуецца станам эканамічнай мэтаагоднасці. Як толькі краіну накрыла хвала фінансавай ліхаманкі, змоўнікі-ворагі сталі сябрамі.

Ужо асуджаныя восем чалавек (трэба сказаць, не са спісу лідараў) па абвінавачванні ў актыўным узделе ў масавых беспарадках 19 снежня мінулага года, з іх шасцёра атрымалі розныя тэрміны зняволення. Еўрасаюз і ЗША ў адказ прыграzielі адлучыць ад заходніх дабротаў беларускім рэжыму і нават уяўлі «чорныя спісы» неўязных грэшнікаў. На раз — перакваліфікацыя крымінальнага абвінавачання дзесяці фігурантаў справы «аб масавых беспарадках» на больш мяккі артыкул.

Следчым упраўленнем папярэдняга расследавання ГУВС Мінгарвыканкама завершана



папярэдняе расследаванне крымінальнай справы, заведзенай у дачыненні да грамадзян Беларусі — арганізатарапі ўздельнікаў масавых беспарадкаў 19 снежня 2010 года. «Паводле высновы следства, атрыманы вычарпальная доказы аб спробе змены Канстытуцыйнага ладу Рэспублікі Беларусь па папярэдняй змове з прадстаўнікамі замежных дзяржаў і арганізацый, якія па сутнасці ставілі канчатковай мэтай ажыццяўленне дзяржаўнага перавароту. У ходзе расследавання крымінальных спраў устаноўленая роля і ступень узделу кожнага фігуранта ў падзеях, што адбыліся», — адзначылі ў МУС.

Для развіцця драмы абвінавачванне ў арганізацыі масавых беспарадкаў пакінулі чатыром

асобам — экспонатамі у прэзідэнты Мікалаю Статкевічу, Дзмітрыю Усу і Андрэю Саннікуву. Аналагічнае абвінавачванне прад'яўлена былому міліцыянту Аляксандру Класкоўскуму, у яго «бонусам» як былому чалавеку гэтай сістэмы абвінавачванні па арт. 369 («абраза прадстаўніка ўлады») і арт. 382 Крымінальнага кодэкса Беларусі («самавольнае прысваенне звання ці ўлады службовай асобы»).

Не паспелі нядыёнія змоўнікі, арганізаторы «дзяржаўнага перавароту» палякі асэнсаваць свой новы статус у Беларусі, як Лукашэнка называў іх «сваімі людзьмі, якія заўжды яго падтрымліваюць».

Халя зусім нядыёна беларускі лідар гаварыў пра захопніцкія амбіцыі Польшчы: «У Польшчы не-

каторыя спяць і бачаць: мяжа не там, мяжа каля Мінска... Сталін не там мяжу правёў!» Маўляў, Польшча актыўна ўдзельнічае ў планах Захаду па змене ўлады, маючи свае тэрытарыяльныя прэтэнзіі.

Услед за Лукашэнкам прадстаўнікі вышэйшых эшалонаў улады пачалі расказваць байкі пра збалансаванасць заходніяга і ўсходніяга вектараў зношэння палітыкі. Напрыклад, старшыня верхняй палаты парламенту Анатоль Рубінаў заявіў, што Беларусь зацікаўлена ў развіцці супрацоўніцтва з Украінай, Польшчай і краінамі Балтыйскага мора. У актывізациі адносін з Саветам Еўропы, АБСЕ і Еўрасаюзам. «Еўропа ідзе на повадзе ў беларускай апазіцыі, якая паразітуе на здаровым целе дзяржавы», — знайшоў крайняга Рубінаў у незадаволенасці рэпресіямі ўладаў супраць апазіцыі. Ён выказаў упэўненасць, што «у бліжэйшыя гады нашы адносіны з Еўропай нармалізујуцца».

Такі паварот найперш можна патлумачыць пагрозай эканамічнага краху беларускай эканомікі, да ўсяго, калі Еўропа адасобілася ад «апошняга дыктатара», ён апынуўся сам-насам з Расіяй. А яна ў сваю чаргу хоча і бащае стабілізацыйныя кредиты, але цяпер не часы Ельцына — за абыянкіцацянкі нічога не робіцца.

Палітычны аглядальнік Раман Якаўлеўскі звяртае ўвагу на перамовы міністраў замежных

спраў Беларусі і Украіны Сяргея Мартынава і Констанціна Грышчанкі, што адбыліся ў Мінску на прыканцы сакавіка. Прэс-служба МЗС Беларусі паведаміла, што сустрэча прайшла «у адпаведнасці з раней дасягнутымі дамоўленасцямі». Бакі абмеркавалі «актуальныя пытанні двухбаковых беларуска-ўкраінскіх адносін».

«Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч, спікер Вярхоўнай рады Украіны Уладзімір Літвін выказаў ідэю дапамагчы наладзіць контакты з Захадам, аднак улады Беларусі не хочуць бачыць пасярэднікаў», — зазначае Якаўлеўскі. — Грышчанка ў дадзеным візіце выконваў такую ж ролю, як летасць міністр замежных спраў Чэхіі Карл Шварценберг. Ён, відаць, даў зразумець, што ніхто не можа Лукашэнку забараніць ехаць у Кіеў на канферэнцыю па чарнобыльскай тэматыцы, але яго прысутнасць там непажаданая. Кіеў зараз значна бліжэй да Брусселя, чым да Мінска». Эксперт прызнае, што улады Беларусі цяпер спрабуюць наладзіць манеўры на зношнені палітычнай арэне, але намеру выканца галоўную ўмову дыялогу — выпускіць палітвізінг ня маюць.

«Не зусім зразумела, хто гэты дыялог будзе весці, калі нават кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Уладзімір Макей, які быў галоўным правадніком палітыкі ў заходнім кірунку, цяпер у спісе неўязных у Еўропу», — падкрэслівае Якаўлеўскі.

ПАДРАВІЗНАСЦІ

РАЗМОВЫ ВАКОЛ

Вольга ХВОІН

«Стратэгічныя дэбаты», якія насамрэч такім фактычна не з'яўляюцца, — прыкладна так можна сформуляваць аблеркаванне далейшых дзеянняў апазіцыі. Уладзімір Мацкевіч — адзін з аўтараў «Стратэгіі-2012», што распрацаваная ў асяроддзі грамадзянскай супольнасці, і адзін з ініцыятараў маніфесту «Байкот — стратэгія перамогі» Віктара Івашкевіча сустрэліся, каб агучыць свае пазіцыі, адказаць на пытанні апанентаў.

Дыскусія звялася з большага да пытанняў «што вы будзеце рабіць і хто за вамі пойдзе» і адказаў ці то ў выглядзе добрай тэорыі, ці ў расплывістых варыяцый на тэму того, што «аднойчы сітуацыя пагоршыцца да крытых кропкі...». Тут варта прыгадаць рэмарку прадстаўніка руху «Гавары праўду» Андрэя Дзмітрыеву, што трэба дабівацца таго, каб людзі на вуліцах аблікаркоўвалі не толькі свае проблемы, але і тыя

прапановы, з якімі апазіцыя да іх ідзе. Пакуль културныя размовы, стратэгіі не выходзяць за невялікое кола апазіцыйных палітыкаў, можна сцвярджаць, што шырокай падтрымкі іх у грамадстве няма. І ўрэшце трэба прызнаць, што асноўныя ідэі той ці іншай альтэрнатыўнай стратэгіі мусіць быць даведзеныя да ўсіх Ганні з N-скага гарадка, знайсці шырокое кола прыхільнікаў.

Аўтары ідэі байкоту заклікаюць лідараў апазіцыі ўплываць на праेўрапейскую структуру, каб быті ўведзеныя шырокім эканамічнымі санкцыямі. Але дзе праца на месцах? Урэшце, у ідэале палітыкі змагаюцца за сэрцы і разумы беларусаў, а не галандцаў

ці немцаў. Аднак праца вадаў з эканамічнымі пытаннямі пакуль ніхто не бярэца. Па словам Віктора Івашкевіча, такая работа пакуль не вядзеца, але ён «заклікае знаходзіць аднадумцаў, каб разам з гэтай рабіць». «І ў сацыяльных агенцічных хай стараюцца падліць бензіну», — параю Віктар Івашкевіч сваім паплечнікам і апанентам з апазіцыйнага стану. Эканамічныя праблемы ў топе аблеркавання людзей як мінімум месяца, але атрымліваеща, што скарыстаць сітуацыю на сваю карысць апазіцыйныя лідары не лічаць патрэбным.

Уладзімір Мацкевіч прызнаў, што ўзвесці уплыў вадаў апазіцыі пакуль ніскі, але выйсце з

гэтага — кансалідаваная расправоўка жыццяздольных ідэй. «Мы ўсе сёння паасобку малаўпльявовыя. Я на працягу мінулага года гаварыў, што не трэба ісці на выбары, але разумеў, што мае словаў нічога не змяняюць. Ці можам мы на нешта ўпльываць, калі будзем размаўляць пра кошты на цукар? Але ніхто ў апазіцыі не можа нешта зрабіць з коштамі на цукар, і любы абывацель разумее, што размовы з намі на гэтую тэму — толькі лясы тачыць. Таму мусім паразумецца з шараговым грамадзянінам, прапанаваць яму прывабную ідэю, персону. Прымітыўныя бальшавіцкія падыходы сёня не працуяць», — упэўнены спадар Мацкевіч.

У «Стратэгіі-2012» ёсць ідэя стварэння інстытуту амбусдмена — службовай асобы, на якую ўскладаюцца функцыі кантролю за захаваннем законных правую і інтэрэсаў грамадзян у дзеянісці



Віктар Івашкевіч



Уладзімір Мацкевіч

органу выкананічай улады і службовых асобы. Уладзімір Мацкевіч згодны, што цяпер гэты інстытут не мае асаблівага сэнсу, але бачыць яго перспектывы. «Не будзе ўлада лічыцца з амбусдменам, мне гэта відавочна, нягледзячы на то, што я вылучаў такую прапанову. У грамадзянскай супольнасці, палітычнай апазіцыі няма ніякіх сродкаў ціску на ўлады, каб дасягнуць мэты, што ўсіх задавальняла б, бо мы расцягнуцца, — падкрэслівае Мацкевіч. — У плане стратэгіі перамовы з уладамі прызначаныя на лета 2012 года. Цяпер улады не пойдуть на перамовы з амбусдменам, як і на перамовы з Шушкевічам, Мацкевічам. Але гэты інстытут патрэбны, каб прыцягнуць да адной кропкі ўсіх людзей, што заклапочаны рэпресіямі, наяўнасцю палітзняволеных у краіне. Ціск магчымы толькі масавымі выступленнямі, агульнымі страйкам, што паралізуе дзеяніні ўлады, ці байкотам асабліва істотных падзеяў».

Апаненты запэўніваюць, што гатовыя праца вадаў на адзіную мэту. Аднак пераходзіць пад крыло адной структуры, аднаго лідара пакуль ніхто не збіраецца. Адзінае радуе, што абодва бакі акцэнтуюць увагу на вызваленні палітзняволеных. Няхай у рознай ступені значнасці і паследоўнасці. Але гэта дае надзею, што людзі, якія знаходзяцца ў турмах за сваю перакананні, не застануцца па-за колам інтэрэсаў тых, хто шукае пакуль прывідныя шляхі да ўладных фатэляў.

► РОЗДУМ

ЦНОТА ВАВІЛОНСКАЯ

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

**Вядомы эканаміст Валер
Дашкевіч некалі вельмі
дасцілна вызначыў стаўленне
беларускага грамадства да
ўласнай эканомікі: бяда не
ўтым, што дзяржава можа
наладзіць вытворчасць
самалётаў, бяда — што яна
можа змусіць лётака на іх.**

Хвала Пану Богу, што адмыслоўцы з Адміністрацыі на гэты крок не пайшлі. Няма ў небе беларускіх лайнераў. І калі зверху пасыплеца друз, мы ні пры чым.

Таму можна лічыць сумленне прамысловага беларуса амаль што чыстым. Ён робіць толькі тое, чаму яго калісці вучылі, і робіць гэта не горай, чым дзенебудзь на постсавецкай прасторы. А трамвайныя ды аўтобусы, мусіць, нават лепей за іншых.

Карацей, вядомая песня — камбайны, самазвалы, сяялкі-вялкі, самыя магутныя плугі ў Еўропе. Бачыў неяк натуральны помнік такому плужку. Уражанне — калі на добры трактар, зямлю можна да самых нырак узараць. Што калісці з вялікім поспехам рабілі меліяратары.

Хай прафесіяльныя прадстаўнікі гэтай паважанай спецыяльнасці, але мне, жыхару неаднаразова меліяраванай вёскі, яны па шкоднасці для навакольнага асяроддзя толькі крыху саступаюць нямецка-французскім захопнікам. Тры разы на майм веку меліяратары нішчылі ўсё навакольную асяроддзе. Пракапалі канавы і зрабілі дрэнаж нават на пагорках. Помнікі Вялікай эпохі — масты з «волноломамі» на канавах, дзе вады не бывае нават у самы дажджлівы год. Але стаяць бетонныя клыкі, чакаюць нейкага цунамі. Голая праўда прыйдуць да цябе і глядзіць пранізліва ў очы. І ра-

зумееш, што гэтыя бетонныя, непатрэбныя зямлі зубы зроблены сарамлівымі людзьмі. Ім вельмі хацелася больш зрабіць і атрымалі, таму яны вось такім дурным чынам «асвойвалі» капітал аўкладанні. Гэта сёння могуць замест трох цаглін пакласці дзве, а тады на кожную будоўлю дзяржкантороль з «метрам» прыязджаў. Сачыў, каб народная ўласнасць цалкам клалася ў народную зямлю. Чым болей уклаў, тым болей і атрымаў.

А калі беларусу плацілі вялікія гроши? Неяк раніцай трапіў у Калодзішчы. У кішэні была паперчына намінальнай вартасці ў 50 тысяч рублей. Але ў кавярні цётка сказала, што з такой велізарнай суммы рэшты ў яе не будзе. Пасправаваў купіць пачак цыгарэт у шапіку — безвынікова. У кантормы Белаграпрамбанка ўвогуле сказаў, што грошай не мяніюць. Каб быў долары, іншая справа...

Размяняў банкноту ў чарзе, якая чакала дурняў, што прынясуць валюту для абмену на беларускія рублі.

Мне гэты факт падаўся вельмі ўразлівым. Вось яна якая, моцная і квітнеючая наша Беларусь, маючы грош на кішэні можна спачуваць сябе доларами мільядэрам — бяры любую дзяўчыну і вязі ў Куршавель. Пастаіш, падумаеш і махнеш рукой — вытворчасць ВУП расце з шалёнай хуткасцю, а ты як быў беларусам, так ім і застаўся. Маю на ўвазе прыкрую акалічнасць — самым бедным сярод еўрапейскіх пралетарыяў працаўніком. А з іншага боку, пры такіх заробках ніколі не патрапіш на экзатычныя курорты, дзе розныя цунамі змываюць людзей у акіян. Жыві і радуйся. На нашым сонцы не абарыши, у сельве Свіслачы краек дзілі не водзяцца. Калі ж каму пашаццуе наконт сэксу, то ў нас ужо амаль усе дзеўкі камсамолкі. То бок істоты высокамаральныя, як гэта было і ў часы КПСС. Дарма кажуць, што тады сэксу



Беларусаў змусіць купляць «жыгуль» ды іншыя аўто расійскай зборкі па цэнах нашмат вышэйших, чым зараз каштуюць прыстойныя, хоць ужо і патрыманыя заходнія аўто

не было. Грошай не было — гэта праўда.

Калі напісаць па-руску — «дешевая политика», то гэта прачытаеца даволі абрэзліва. Усе ж ведаюць, наколькі не простымі проблемамі займаючыя службоўцы ў дому 38 па вуліцы Карла Маркса ў Мінску. А калі па-беларуску — «танская палітыка», то ўсе зразумеюць, што гэтыя дзеячы за малыя гроши спрабуюць вырашыць складаныя проблемы на карысць простых людзей. Тых самых беларусаў, якія зарабляюць меней за усіх белых (па колеру скурьы) людзей на свеце, але бясконца любяць сваіх танных палітыкаў. Зразумела, больш за ўсё галоўнага з іх.

І калі па шчырасці, то ёсьць за што. Но насамрэч у гэтай галаве мазгой на тузін іншых галоў хопіць. Вось падумайце, колькі дзён таму гэты дзеяч падпісаў канчатковую дамову аб далученні Беларусі да Міністэрства саюза з Расіяй і Казахстанам. І таму сярод іншых выгод

беларусы атрымаюць з 1 ліпеня авабязак плаціць такую ж мыту за імпартаваныя аўтамабілі, якую плацяць насељнікі Расіі. Гэта робіцца дзеля таго, каб падтрымаць дзейнасць расійскай аўтамабільнай вытворчасці, прадукцыя якой не здолная па цене і якасці канкураваць нават з патрыманымі іншамаркамі. Такім чынам, беларусаў змусіць купляць «жыгуль» ды іншыя аўто расійскай зборкі па цэнах нашмат вышэйших, чым зараз каштуюць прыстойныя, хоць ужо і патрыманыя заходнія аўто.

Еш сваё, пі сваё, купляць сваё... Цэлая філасофія ўжо і з расійскім дадаткам. А народ жа вельмі адчувальны да такай павагі да сябе. Добра памятае, як у яго дзяржава адбірала тыя невялікія гроши, якія ён быццам бы і не зарабіў. Таму ў каго было што, а ў каго і не было, павышыталі схованкі, набралі пазыкаў і кінуліся купляць іншамаркі. Возьмеш у руку — маеш реч. Таксама філасофія, якая толькі і дазваляла людзям

ратавацца ад празмернай увагі ўлады да сваіх пільных патрэб. Толькі за студзень бытчага года, у параўнанні з першым месяцам 2010-га, колькасць імпартаваных легкавікоў падвысілася ў 2,2 разы і дасягнула 15,8 тысяч. З Расіі завезена ўсюго 100 машын, астатнія — з Еўропы.

Цягам усяго мінулага года было жахліва назіраць за тым, як коштам банкаўскіх пазык павялічваюцца заробкі, як будуюцца лядовыя палацы і раздаюцца мільёны долараў «стыпендыі» хакейным гульцам. Якія насымрэч добра гуляюць ці не ўміюць, ці не хочуць. Карацей, нават замежныя прафесіяналы ў Беларусі ўсё робяць абы-як. Дарэчы, знакамітая савецкая фігурысты Белавусава і Пратапопаў, які некалі з'ехаў за мяжу, не маглі сабе дазволіць раскошы арендаваць лёд у Швейцарыі. Лёталі трэніравацца ў Канаду, дзе ўсе, звязанае з канькамі, даўно паставлена на прымысловую аснову. І таму паслугі каткоў адносна танныя, як гэта і належыць тавару, асвоенаму масавай вытворчасцю. А ў нас дзяцей на хакей заганяюць, каб гульцам сумна не было падчас напружаных спаборніцтваў.

Колькі каштуете матч з удзелем галоўнага і лепшага беларускага хакеіста ўсіх часоў, пра гэта лёгка даведацца з жыроўкі, што атрымлівае кожны з нас. Асвятленне, ацяпленне, магутны халадзільнік. Далей так пойдзе — не хопіць нават той энергіі, якую плануюць атрымаць ад мірнага атаму.

І ўсе такі разумнікі, што хоць свято гасі. Лукашэнка давёў да спадарства глыбокую думку пра тое, што ажыятах на валютным рынку з 1 ліпеня скончыцца. Но калі хто захоча набыць легкавік, дастатковая будзе памяняць беларускія рублі на рускія. Мяркуе, што «з налічкай» праблем не будзе?

Як казаў адзін з купалаўскіх дзядзькоў — глупства, пане дабрадзею. Як тая цнота вавілонская.

► ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У ГДАНЬСКУ — БЕЛАРУСКІ ЛІЦЭЙ

У Польскім Гданьску 1 верасня 2011 года пачне працу ліцэй. Гэта навучальная установа будзе спадкемцам зачыненага ўладамі ў 2003 годзе Беларускага гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа. У новым ліцэі спалучацца стацыянарная і хатняя формы адукцыі, фінансаваць праект будзе польская дзяржава. Пра новую установу адукцыі журналісту «НЧ» Генадзю Кеснеру распавеў заснавальнік і кіраўнік яшчэ таго, апальнага ліцэя, Уладзімір Колас.

— Чыя гэта была ідэя — стварыць ліцэй у Гданьску?



Уладзімір Колас

— Гэта была супольная ідэя — і гданьскіх партнёраў, і наша. Паколькі стаўленне ўладаў да

беларускай тоеснасці, да беларускай мовы не мяніяцца, дыў улады самі не мяніяцца, то трэба было шукаць нейкое выйсце з гэтага становішча. Да таго ж, памянялася заканадаўства, і магчымасцей самастойнага навучання з'яўляецца ўсё менш і менш, таму і было вырашана падтрымаць прэцэдэнт беларускамоўнай адукцыі. Так атрымалася, што гэта будзе ў Гданьску, бо з гэтым горадам нас звязае сталае супрацоўніцтва, якое ўжо даўно перарасло ў шчырае саброўства.

Усе прадметы там будуць выкладацца па-беларуску, і ўсе беларускі дзеяці, не толькі з Польшчы, але і з усяго свету, у тым ліку і з Беларусі, будуць мець магчымасць паступіць туды, каб атрымліваць ліцэйскую адукцыю еўрапейскага ўзроўню на беларускай мове.

— Наколькі існуе запатрабаванасць у такім ліцэі менавіта з боку тых маладых людзей, што жывуць у Беларусі?

— Калі яшчэ засталіся ў Беларусі маладзёны, што маюць патрэбу вучыцца на беларускай мове, калі яшчэ не ва ўсіх знішчана такое жаданне, чым, дарэчы, актыўна займаюцца ў тым ліку і нашы ўлады, то запатрабаванасць будзе. На сённяшні дзень ёсьць ужо больш за пяцьдзесяц заявак ад тых, хто жадае вучыцца, і калі інфармацыя пра гэты ліцэй пойдзе далей, то колькасць такіх жадаючых, спадзяюся, павялічыцца.

— Хто будзе выкладаць у новым ліцэі?

— Гэта будуть выкладчыкі, якія працавалі ў Гуманітарным ліцэі імя Якуба Коласа. Дададуцца і польскія выкладчыкі-беларусы, напрыклад, Алена Глагоўская, доктар палітологіі, якая выкладае ў Гданьскім універсітэце, будучы выкладчык і дактары з Беластоцкага ўніверсітэта, запрошаныя на контрактнай аснове.

— Як да ідэі стварэння такога ліцэя пастаўліся польскія ўлады?

— З боку польскіх уладаў гэта вітаецца, я б сказаў, ёсьць нават нейкай рамантыкай. Ад самага пачатку мы адчувалі вялікую шчырую чалавечую сімпатыю да тых, хто займаецца гэтай беларускай справай. Існуе жаданне дапамагчы, напрыклад, з боку «Зэспула (звяза) школ экалагічнай інжынернай» і яго дырэктара спадара Аляксандра Нагуцкага, які з часоў нашага знаёмства пачаў вельмі цікавіцца і гісторыяй Беларусі, і сучаснымі падзеямі ў нашай краіне. Ідзе падтрымка і з боку выкладчыкаў і кіраўнікі адукцыйнага аддзелу Гданьска на ўзроўні кіраўніцтва горада, якое, дарэчы, мае беларускае паходжанне, і з боку міністра адукцыі Польшчы пані Катажны Халь, якая сама паходзіць з Гданьска і ведала наш ліцэй, калі сама яшчэ працавала ў гданьскім упраўленні адукцыі. Адным словам, ёсьць шчырае падтрымка і жаданне дапамагчы.

ГРАМАДСТВА

► ЖАНОЧЫ ДЗЁННИК

ЖАРСЦІ ПА ПАГОНАХ

Марыля Млыноўская

Мужны — муж, мужчына.
Такія дзіўныя і салодкія для
кожнай жанчыны словы!
Напярэдадні выбараў
кандыдат у прэзідэнты Андрэй
Сяннікаў заклікаў дзяўчат
шукаць свае другія палаўінкі
на Плошчы. Незвычайны
атрымаўся заход да
выбаршчыц, але ён каштаваў
яму засценкаў у КДБ.

У тую ноч інтимныя спаткан-
ні здзейсніліся, але скончыліся
кепска. Мужчыны на пару з ад-
шшукаўшымі іх дзяг'чатаамі падчас
жорсткага разгону былі збітыя,
схопленыя і кінутыя за краты.
Астатніх, каго выпадкова абмі-
нуў хапун, пазней расшуквалі,
дапытвалі і катавалі ў КДБ, іх
свяякі патрапілі пад віхраслуп
гвалтоўных ператрусаў. Прак-
тычна ўсе, хто мог кінуць цену
на постаць Іхнія Вялікасці, былі
пазбаўлены асабістых кампута-
раў, ноутбукаў, тэлефонаў і г.д.
Гэтая падзея я іранічна назвалася
«днямі адчыненых дзвярэй».
Яны нагадалі мне пра недалёкае
камуністычнае мінулае.

Тады праdstаўнікі кіруючай наменклатуры заўсёды нялага жылі за кошт нарабаванага ў насельніцтва дабра. І ад пачатку рабаванне прыкрывалася прывабнымі лозунгамі. «Мір — народам!», «Зямля — сялянам!», «Улада — саветам!». Але замест міру камуністы прынеслі войны, у тым ліку па вынішчэнні ўласнага насельніцтва; замест сваёй зямлі сяляне атрымалі калгасы і раскулачванні; саветы ж сталіся ілжэдэмакратычнай абгорткай дыктатуры.

Яшчэ з дзяцінства я добра памятаю, што стаўленне да людзей у міліцэйскай форме было кепскае. Іх баяліся, але не паважалі. На лавах у дворыках бабулі з насцярогай праводзілі позіркамі міліцыянераў. Магчыма, помнілі тых жахі, што масава ўчыняліся прадстаўнікамі ЧК—ДПУ—НКУС, МЛБ—КГБ.

Нечаканая дэталь раптам ажыўіла ў памяці і той дворык дзяцінства, і тых бабулек на лавачках, і тое ўспрынняцце людзей у форме. Трымаю ў руках газету «Работа для Вас». Бачу адразу некалькі абвестак з вакансіямі на пасаду міліцыянта і міліцыянта-кіроўцы. «Няўжо іх не хапае?!» — першая рэакцыя. І другая: «Ого, колькі даброт ім у абмен за спакусу паздзекавацца з людзей ад імя ўлады!» Стабільны заробак, сацыяльныя гарантны, абмундзіраванне, магчымасць бясплатнага навучання ў вышэйшых і сярэдніх установах МУС Рэспублікі Беларусь з захоўваннем заработка плаць! Пенсійнае забеспячэнне — з 45-ці гадоў! Менавіта так: матэрыяльныя даброты за права паздзекавацца, а не за складнайшыя бласкі:

Я бачыла, як чалавека-
добраўня ў спецназаўскай форме 19
снежня ля станцыі метро «Плош-
ча Леніна» паваліў на зямлю і



збівалі ў крої жанчыну сярэдняга ўзросту. Шок ад убачанага, і не магу забыцца: жанчына на снезе, а вакол 7-8 амапаўцаў, з дубінкамі на ўзмах. У народзе кажуць — «мяцелілі». Астатніх людзей, раздробленых на маленькія часткі, адсоўвалі ў метро, і нельга было дагамагны.

Мая жаночая сутнасць крыкам
крычыць: «Як жа гэта так, чаму
зграя узброеных мужыкоў збівала
паваленую на зямлю, непрытом-
ную жанчыну?» З дзяцінства
помню запаветы з мужчынска-
га кодэкса годнасці: ляжачага
не б'юць, біцца са слабейшым
— ганьба, жанчыну біць — ты
не мужчына». Дык што не так?
Збой у сістэме? Ці баевікоў са
спецслужбай заразілі нейкім
злякасным вірусам, і яны не
ведаюць, што твораць? Атрафія
мозгу і рабская псіхалогія ўшчэнт
вытравіла з іх душаў адчуванне
мужчынскай годнасці?

Ноччу 19 снежня спецназавец зламаў нагу 22-гадовай Mae Абромчык. Дактары кажуць, што пералом быў прафесійным: білі, каб зламаць. У звязку з гэтай гісторыяй мушу сказаць усім подым і хлусціўым асобам, якія

маюць нахабнасць заяўляць: «А няма чаго было хадзіць. Вас жа папярэджвалі». Мая Абромчык на акцыі 19-га не была, не паспела патрапіць... Больш таго, сярод затрыманых і кінутых у СІЗА ў туноч было шмат людзей, якія і блізка не падыходзілі да Плошчы, былі схоплены наводдаль ад яе. Хтосьці па дарозе дадому пасля асабістых спраў, хтосьці на

І яшчэ хачу сказаць тым, хто абраў іншую формулу жыцця, хто скарыўся, схаваў у кішэню свой гонар, хто не рызыкуе заступіцца за сябра ці знаёмага, хто з-за страху перад начальствам галасуе «так, як загадана»: гэта зусім не значыць, што бяда вас абміне, зачэпіцца за кагосьці іншага, «няправільнага», бел-чырвона-белага. У нас зусім неабязкава мець адметны светапогляд і ўз-зельніцаць у палітычным жыцці краіны, каб апынуцца ў турме, быць збітъмі ці забітым. Калі вы апранулі на вочы ружовыя акуляры, гэта не значыць, што людзі ў форме не павыбіваюць у іх шкло. Узгадаем хатця б дзяўчыну з Рагачова, якую п'яны ўчастковы міліцыянт застрэліў у галаву,

Так, яго судзілі. Але здзіўляючы
абставіны, якія прадвызначылі¹
гэту трагедыю. Кампанія мілі-
цыянтаў, адзін з якіх п'яны, са-
зброяй, спакойна разгульвалася
сярод мірнага насельніцтва,
дыктувала сваю волю.

За 16 апошніх гадоў Беларусь заняла вядуче месца сярод краін нау свету па колькасці міліцыянтаў на душу насельніцтва! Стала страшна хадзіць па вуліцах. Нематываваныя напады, затрыманні і арышты па смехатворных і надуманых абвінавачваннях ліпавыя справы, ілжэсведчанні на судах! На вуліцах на кожным кроку — міліцыянт.

За апошнія 16 гадоў Беларусь заняла лідуючае месца сярод краінаў свету па колькасці крымінальнікаў на душу насельніцтва! Дык чым займаюцца спецслужбы? Абмундзіраваннем і стабільным заробкам дзяржава яшчэ забяспечыць можа, але ж культуру і добрыя манеры штучнай не навяжаш! Якімі, напрыклад, нормамі маралі кіраваліся тыя дзяржаўныя злачынцы, якія давялі да самагубства праваабаронцу Яну Палякову? Сапраўды, насілія, хітарасці і подласці трэба было прыкладці шмат, каб прымусіць добрага, светлага чалавека, маючага ладую жанчыну звесці рахунак за жыццё! Ці не жадаюць людзі ў форме і пагонах выконваць сваю прамысловую абавязкі?!

Некаторяя знаёмыя супакой-
ваюць, кажуць, што ёсьць сядор
іх і добрыя людзі. Жанчыны, не-
лямантуйце! Сапраўдныя мужы-
кі ёсьць! Яны адмовіліся ісці супа-
раць свайго народа, адмовіліся
збіваць жанчын у кроў, ламаць іх
ногі і руکі, ставіць беларусаў на
распияжку ў засценках КДБ!

Яны своечасова скінулі з сяблі ганебную форму і атрыбутыку. Гэта мужчыны, якія заўсёдь будуть выкліаць захапленне павагу. Iх імёны ўжо ўвайшлі ў гісторыю.

Уладзімір Барадач, быль кіраўнік Мар’інагорскай брыгады спецназу, — у 1996 годзе выступіў у абарону Канстытуцыі адкрыта заяўві, што «на Беларусі павінен панаваць не пахан, а Закон», з-за пераследу быў вымушаны з’ехаць у эміграцыю. Аляксандр Класкоўскі, быль міліцыянт — 19 снежня 2010 года на Плошчы спрабаваў стрымаць спецназаццаў, угаворваў іх не

збіваць беззабаронных людзей; затрыманы і жорстка збіты, зараз утрымліваецца пад следствам. Юрый Захаранка, былы міністр унутраных спраў Беларусі — адмовіўся парушаць законы, у выніку бясследна знік. Мікола Аўтуховіч, удзельнік афганскай кампаніі — за спробу абірацца кандыдатам у дэпутаты, а таксама за змаганне з карупцыяй у вышэйшых эшалонах улады быў незаконна пакараны па сферы-каванай справе і асуђжаны да 5 гадоў і двух месяцаў пазбаўлення волі ў калоніі строгага рэжыму, адбывае пакаранне ў Івацэвіцкай калоніі. Мікалай Статкевіч, палкоўнік у запасе, стваральнік і кіраўнік беларускага згуртавання вайскоўцаў, дэмакратычны палітык, кандыдат у прэзідэнты — неаднайчы галадаў у абарону правоў беларусаў, зараз знаходзіцца за кратамі, пад следствам. Мікалай Казлоў, падпалкоўнік міліцыі — адмовіўся ўдзельнічаць у фальсіфікацыях выбараў, патрабаваў распачацця крыміналнай справы па фактах фальсіфікацый на сваім участку. Міхаіл Казлоў, падпалкоўнік міліцыі — займаўся расследаваннем карупцыйных спраў высокапастаўленых чыноўнікаў, быў асуђжаны па крыміналнай справе разам з Мікалем Аўтуховічам і іншымі.

Раней пры знаёмстве з мужчынамі я не цікавілася іх службовым статусам. Гэта для мяне не было прыярытэтным. Калі чалавек інтэлектуальны, прыгожы, цікавы, дык навошта разбірацца ў яго пасадах? І мне шэнціла. Каханыя не наслі пагоны, не былі чыноўнікамі і, тым больш — шасцёркамі, прыслугачамі. Але шмат што змянілася з таго часу. І сёння на знакі ўвагі з боку асоб процілеглага полу мой розум рэагуе сполахам мноства думак: толькі б не міліцыант, не амапавец, не сябра БРСМ!

Вядома, у кожнай жанчыны — свой адметны густ. Але тупая чалавекападобная істота ў берцах, якая рэагуе толькі на каманду «фас», наўрад ці можа выклікаць хоць нейкую павагу. Пра сэксуальнасць тут лепей памаўчаць. Будзь сабе гэтая істота хоць тройчы ў біцэпсах-трыцэпсах. Боне сцерці са стужкі свядомасці страшныя кадры, як біяробаты ў чорным, выконваючы каманду «фас», кідающа на людзей, збіваюць з ног, збіваюць нагамі і дубінкамі. Ня ўжо іх саміх ад сябе саміх не вянітве?

Саміх не вантус. Тому, асобы ў форме і пагонах, скажу вам па сакрэту, калі няма смеласці не выслугоўвацца за грошы, мець чалавечую годнасць, нічога акрамя жалю і агіды вы не выклікаце. У жанчыны ніколі не ўзікнё жадання спаць з гадам. Дзяржайтесь сістэмэ такія патрэбны імпатэнтамі. Такімі вы і будзеце, калі не ў наўпроставым, то ў маральным плане. Пакуль не знайдзецце смеласці забіць у сабе гада. Лінгвістыка тут які-ніколі дарэчы. У перакладзе з беларускай мовы на рускую слова «гад» азначае «пресмыкающееся, тварь». І тут ёсць толькі чорнае і белае, без анікіх адценняў. З дакладнасцю па Даастаёўскаму: альбо ты «тварь дрожащая», альбо «право имеешь». Не бывае ў нас так, каб напалову міліцыянер, а напалову супраць гвалтоўнага рэжыму. Бо прынцыпы не дзеляніча.

Ды будуць мужыкі мужчынамі

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

11 КРАСАВІКА, ПАНЯДЗЕЛАК

- 1**
- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.05 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусы!».
07.05, 08.10, 18.50, 01.20 Зона Х.
07.30, 08.25, 11.50 «Дзялівое жыццё».
08.30 У свеце матараў.
09.10 Камедыяна меладрама «Маргоша».
10.05 Жаночае ток-шоу «Жыццё як жыццё».
11.00 Серыял «Зацьменне».
12.10 Камедыяны серыял «Вясковая камедыя» (Расія).
14.15 Сінематэка.
15.20, 19.10 Навіны рэгіёна.
15.40 «OFF STAGE LIFE».
16.05 Nota Bene.
16.30 Меладраматычны серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.25 Серыял «Зацьменне».
18.25 «Акно ў Еўропу». Інфармацыйная праграма.
19.25 «КЕНО».
19.30 «Арэна». Праграма аб спорце.
19.50 Камедыяна меладрама «Маргоша».
21.00 «Панарама».
21.45 «Камандзіроўка». Журналісцкае расследаванне.
22.00 Серыял «Абдуры мяне-2» (ЗША).
23.15 Інфармацыйна-забаўляльная праграма «Праверка чутак».
23.45 «44 хвіліны». Баявік (ЗША).
01.30 Дзень спорту.
- H**
- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Контуры.
10.10 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05, 13.05, 16.10 Навіны спорту.
11.10 Тлечасопіс «Звяз».
11.50 «Каханне па-савецку або «У нас сэксуямя!».

- 12.20 «Дэтэктывы».
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».
14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Зваротны адлік».
18.55 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Ток-шоу «Адчынены фармат».
22.10 Прэм'ера. «Адкрыты космас». 3-я і 4-я серыі.
00.10 «Крэм». Шматсерыйны фільм.
01.05 Начныя навіны.
- ТВ**
- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Тыдзень».
09.35 «Вялікі сняданак».
10.05 «Пяць гісторый».
10.40 «Трымай мяне мацней». Тэленавэла.
11.40 «Званая вячэр».
12.35 «Фантастыка пад грыфам «Сакрэтна».
13.50 «Зорны рынг».
15.00 Канцэрт М. Задорнова.
16.00 СТБ прадстаўляе: «КультУРА!».
16.50 «Рэпарцёрская гісторыя».
17.10 «Наша справа».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.35 Фільм «Чызкей». Расія, 2008 г.
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Сталічны футболь».
23.30 Фільм «Яркая зорка». Францыя - Вялікабрытанія - Аўстралія, 2009 г.

- 06.35 Моладзеўскі серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДнайна раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Серыял «Ты маё жыццё».
09.00 Прыгодніцкі фільм «Таямніца «Ваўчынай пашыш» (Расія).
10.50 Пра мастацтва.
11.20 Школа рамонту.
12.15 «Ты-тое, што ты ясі». Аздараўленчая праграма (Расія).
12.50 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
13.50 Серыял «Сіла прыцягнення».
14.45 Мультсерыял «Сяймейка піратата».
15.10 Канкурс-віктарына «Дзэці новага пакалення».
16.10 Пазакласная гадзіна.
16.30 Музыкальны фільм.
16.35 Навіны надвор'я.
17.05 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
18.00 Серыял «Ты маё жыццё».
19.05 Дэтэктыў «Агарова, 6» (СССР).
20.45 Кальханка.
21.05 Тэлебарометр.
21.10 Беларуская часіна.
22.15 Камедыяны серыял «Інтэрны».
22.50 Моладзеўскі серыял «Універ» (Расія).
23.30 Авертайм.
00.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Агяд тура.
00.55 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
- РУССИЯ**

- 07.00 «Раніца Pacii».
09.00 «Карціна свету».
09.55 Надвор'е на тыдзень.
10.00 «Пакой смеху».
10.25 «Ранішняя пошта».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
12.20 «Кулагін і партнёры».
12.50 «Нішто не вечна... Юры Нагібін». Документальны фільм.
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоу.

- 15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.
16.20 «Кулагін і партнёры».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.45 Тэлесерыял «Пяць хвілін да метро».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.30 Тэлесерыял «Кедр» пранізае неба».
22.20 Тэлесерыял «Аператывнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».
23.20 «Нічога асабістага».
23.35 Навіны - Беларусь.
23.45 «Весткі.ru».

- 00.05 «Таямніца згубы маршала Ахрамеева». Документальны фільм.
- НТВ**

- 06.05 Інфармацыйны канал «НТВ раніцай».
08.35 «Програма Максімум».
09.35 «Агяд. Надзвычайнайа здарэнне».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Сёння.
10.20 «Кулинарны падыннак».
11.20 «Чыстасардечнае прызнанне».
12.05 «Да суду».
13.25 «Пракурорская праверка».
14.25 «Давайце мірыца!».
15.15 «Справа густу».
15.40 «Агяд. Надзвычайнайа здарэнне».
16.30 Серыял «Вуліцы пабітых ліхтароў».
18.35 «Агяд. Надзвычайнайа здарэнне».
19.35 Прэм'ера. Вострасюжэтны серыял «Новае жыццё шпіка Гурава. Працяг».
23.40 Прэм'ера. Дак. цыкл «Наш космас».

48 кг. Мужчыны. Расія.

- 20.45, 21.15, 21.50 Вось дык так!!!
22.00 Пра рэслінг. Агяд WWE.
22.35 Пра рэслінг. Vintage Collection. ЗША.
23.30 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.
00.00 Футбол. Клуб чэмпіёнаў. Часопіс.
- БЕЛСАТ**

- 07.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».
07.30 «Адэса... Адса!», дак. фільм, 2004 г., Ізраіль-Францыя.

- 09.05, 13.40 Дак. гадзіна: «Дзэці ў выгнанні. Успаміны», дак. фільм, 2007 г., Расія.
10.05 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

- 10.20, 14.55 ПраСвет.
10.45, 15.20 Эксперт.

11.10 Гісторыя пад знакам Пагоні.

11.20 «Адымысловы цягнік», 2010 г., Польшча.

11.45 Мойнік (лінгвістычнае праграма).

12.00 Аб'ектыв (агляд падзеяў дня).

12.05 «Ліпі Доўгаяпанчоха», серыял.

17.35 «Час гонару», серыял: 24 серыя.

18.20 Хто ёсць кім?: «Леанід Злотнікаў: Свая парадыгма».

18.35 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

18.50 «Вызваленне», дак. фільм, 2008 г., Беларусь: ч. 2.

19.30 Аб'ектыв (агляд падзеяў дня).

19.35 Гарачы каментар.

19.45 Кальханка для самых маленьких.

19.50 Еўропа сёння.

20.20 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «Мужчынская справа ганаровая», дак. фільм, 1996 г., Польшча.

21.00 Аб'ектыв (галоўнае выданне).

21.25 Прыватная калекцыя.

21.55 Фільматэка майстру: «Гілі», маст. фільм, 2003 г., Вялікабрытанія.

23.25 Аб'ектыв.

23.45 Гарачы каментар.

12 КРАСАВІКА, АЎТОРАК

- 1**
- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Контуры.
10.10 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05, 13.05, 16.10 Навіны спорту.
11.10 Тлечасопіс «Звяз».
11.50 «Каханне па-савецку або «У нас сэксуямя!».
- H**
- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Контуры.
10.10 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05, 13.05, 16.10 Навіны спорту.
11.10 Тлечасопіс «Звяз».
11.50 «Каханне па-савецку або «У нас сэксуямя!».

- 14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.10 Навіны спорту.
17.05 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.35 Фільм «Чызкей». Расія, 2008 г.
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Сталічны футболь».
23.30 Фільм «Яркая зорка». Францыя - Вялікабрытанія - Аўстралія, 2009 г.
- ТВ**
- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Званая вячэр».
09.35 «Фантастыка пад грыфам «Сакрэтна».
10.05 «Зорны рынг».
15.00 Канцэрт М. Задорнова.
16.00 СТБ прадстаўляе: «КультУРА!».
16.50 «Рэпарцёрская гісторыя».
17.10 «Наша справа».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.35 Фільм «Чызкей». Расія, 2008 г.
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Сталічны футболь».
23.30 Фільм «Яркая зорка». Францыя - Вялікабрытанія - Аўстралія, 2009 г.

- 06.35 Моладзеўскі серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДнайна раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыяны серыял «Інтэрны».
08.35 Серыял «Ты маё жыццё».
09.40 Дэтэктыў «Агарова, 6» (СССР).
11.15 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Агяд тура.
12.10 Авертайм.
12.35 «Страсці па культуры».
13.20 «Ты-тое, што ты ясі». Аздараўленчая праграма (Расія).
13.50 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
14.50 Серыял «Сіла прыцягнення».
15.45 Канкурс-віктарына «Дзэці новага пакалення».
16.50 Пазакласная гадзіна.
17.05 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
18.00 Серыял «Ты маё жыццё».
19.05 Хакей. КХЛ. Плей-офф. Фінал. Match 3-і . У перапынку: Кальханка.
21.20 Тэлебарометр.
21.25 Беларуская часіна.
22.35 Камедыяны серыял «Інтэрны».
23.10 Моладзеўскі серыял «Універ» (Расія).
23.50 «Спорт-кадр».
00.20 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
- РОССИЯ**

- 07.00 «Раніца Pacii».
09.15 Прэм'ера. «Прамы эфір».
10.10 «Пугачова, Распушціна... Усе зоркі Дзэрбянёва». Документальны фільм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Нічога асабістага». Інфармацыйна-сатырычнае праграма.
11.45 «Кулагін і партнёры».
12.15 Тэлесерыял «Кедр» пранізае неба».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.
16.20 «Кулагін і партнёры».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.45 Тэлесерыял «Пяць хвілін да метро».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

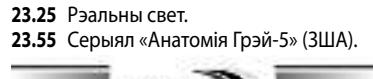
13 КРАСАВІКА, СЕРАДА



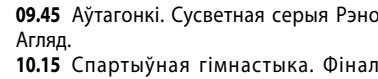
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.40 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добраі раніцы, Беларусы!».
07.05, 08.10, 18.50, 01.45 Зона Х.
07.30 Дзялівое жыццё.
08.35 «Сфера інтэрсаў». Эканамічная праграма.
09.10-15.00 Тэхнічная прафілактыка
15.20, 19.10 Навіны рэгіёна.
15.35 «OFF STAGE LIFE».
15.50 Серыял «Ганнічка» (Расія).
16.50 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Крымінальная меладрама «Зацьменне» (Расія - Украіна).
19.25 «Спортулто 5 з 36». Забаўляльнае шоў.
19.30 «КЕНО».
19.35 Зямельнае пытаннне.
19.55 Камедыйная меладрама «Маргоша».
21.00 «Панарама». Інфармацыйны канал.
21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 1/4 фіналу. Прамая трансляцыя.
23.50 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. 1/4 фіналу.
01.50 Дзень спорту.



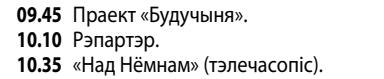
06.00, 07.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добраага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раніца. Студыя добраага настрою».
08.40 «Аўтапанарама».
09.00-15.00 Прафілактыка.
15.00 Сапраудная гісторыя. «50 гадоў: палёт нармалёў».
15.30 «Паліванне на ізубра». Серыял.
16.50 «Новыя падарожкі дылетанта».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 «Дайшнікі». Серыял.
21.30 «Мінск і мінчане».
22.05 «Дабро пажаліца».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Паліванне на ізубра». Серыял.
23.55 «Водбліскі». Серыял.



23.25 Рэальны свет.
23.55 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
РОССІЯ 13
07.00 «Раніца Расіі».
09.15 Прэм'ера. «Прамы эфір».
10.10 «Пётр Вельямінаў. Цені зінкаюць...». Документальны фільм.
11.00 Весткі.
11.30 «Кулагін і партнёры».
12.00 Тэлесерыял «Кедр» пранізае неба».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.00 Весткі.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.
16.20 «Кулагін і партнёры».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.45 Тэлесерыял «Пяць хвілін да метра».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.00 Весткі.
20.30 Тэлесерыял «Кедр» пранізае неба».
22.20 Тэлесерыял «Аператывнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».
23.20 Навіны - Беларусь.
23.30 «Весткі.ru».
23.50 Прэм'ера. «Кранштаці мяцеж. Хто перамог?». Документальны фільм.



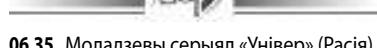
09.45 Аўтагонкі. Сусветная серыя Рэно. Агляд.
10.15 Спартыўная гімнастыка. Фінал. Берлін (Германія).
11.00 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 53 кг. Жанчыны. Расія.
12.00 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 62 кг. Мужчыны. Расія.
13.00 Снукер. Адкрыты чэмпіянат Кітая. Пекін (Кітай). Фінал.
15.00 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 53 кг. Жанчыны. Расія.
16.00 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 58 кг. Жанчыны. Расія.
17.30 Спартыўная гімнастыка. Мужчыны. Фінал. Берлін (Германія).
18.15 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 62 кг. Мужчыны. Расія.
19.00 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 69 кг. Мужчыны. Расія.
21.00 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.
21.10 Абраана па серадах.
21.20 Пала. Адкрыты чэмпіянат Барбадос.
22.20 Навіны коннага спорту.
22.35 Гольф. Augusta masters.
23.25 Гольф клуб. Навіны гольфа.
23.30 Ветразевы спорт. Чэмпіянат свету. Rolex Farr 40.
00.00 Яхт-клуб. Навіны ветразевага спорту.
00.05 «Адкрыцці. Марафон». Часопіс.
00.10 Усе віды спорту. Часопіс.
00.15 Гольф-клуб. Навіны гольфа.
00.25 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.
00.30 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 58 кг. Жанчыны. Расія.
01.15 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету. 69 кг. Мужчыны. Расія.
02.00 Алімпійскі часопіс.



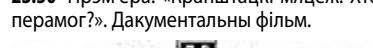
09.45 Праект «Будучыня».
10.10 Рэпартэр.
10.35 «Над Нёмнам» (тэлечасопіс).
10.55 Два на два (тэледыскусія): Калініка і Дынько.
11.25 Навігатар.
11.40 Асабісты капітал.
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
12.05 «Фальшываманетнікі. Вяртанне «Зграй», серыял: 1 серыя.
13.45 «Пілі Доўгаяпанчоха», серыял: 17 серыя.
14.15 Праект «Будучыня».
14.40 Рэпартэр.
15.10 «Сон-трава», канцэрт гурта «Троіца»: ч. 1.
15.40 «Над Нёмнам» (тэлечасопіс).
15.55 Два на два (тэледыскусія): Святлана Калініка і Андрэй Дынько.
16.25 Навігатар.
16.40 Асабісты капітал.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
17.05 «Пілі Доўгаяпанчоха», серыял: 18 серыя.
17.35 «Каханне, здрада, жарсць», серыял: 1 серыя.
18.20 Беларусы ў Польшчы.
18.40 Эксперт.
19.05 Мойнік (лінгвістычная праграма).
19.15 Сальда (эканамічная праграма).
19.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
19.35 Гарачы каментар.
19.45 Калыханка для самых маленьких.
19.50 На колах (аўтамабільны тэлечасопіс канала «Німецкая хвалья»).
20.20 Навігатар (інфармацыйна-публіцыстычны тэлечасопіс).
20.35 Вагон (сатырычна-забаўляльная праграма).
20.40 Госць «Белсату».
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Без рэтушы: «Беларуская Амерыка», рэпартаж, 2010 г., Польшча.
21.45 Два на два (тэледыскусія): Святлана Калініка і Андрэй Дынько.
22.15 «Забытая свято», маст. фільм, 1996 г., Чэхія.
23.55 Аб'ектыў.
00.15 Гарачы каментар.



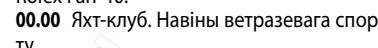
06.00, 09.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05-16.00 Тэхнічная прафілактыка.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсерыйны фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівія разам». Камедыйны серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера. «Жаночыя мары аб далёкіх краінах». Шматсерыйны фільм.
22.15 Фільм «Бачнасць гневу».
00.25 «Крэм». Шматсерыйны фільм.
01.20 Начныя навіны.



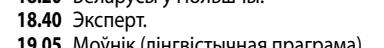
06.35 Моладзеўы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Меладраматычны серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
09.05-14.50 Тэхнічная прафілактыка.
14.50 Серыял «Сіла прыцягнення».
15.45 Канкурс-віктарына «Дзеці новага пакалення».
16.50 Пазакласная гадзіна.
17.05 Камедыйная меладрама «Анатомія Грэй-5» (ЗША).
18.00 Меладраматычны серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
19.05 Кінааповесць «Ішоў чацвёрты год вайны» (СССР).
20.45 Калыханка.
21.00 Тэлебарометр.
21.05 Беларуская часіна.
22.10 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.50 Моладзеўы серыял «Універ» (Расія).



06.05 Інфармацыйны канал «НТБ раніцай».
08.35 «Следства вялі...».
09.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
10.00 Сέння.
10.20 «Баль на ўесь свет».
11.20 «Таямнічая Расія».
12.05 «Да суду».
13.00 Сέння.
13.25 «Пракурорская праверка».
14.25 «Давайце мірыца!».
15.15 «Справа густу».
15.40 Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.00 Сέння.
16.30 Серыял «Вуліцы пабітых ліхтароў».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.00 Сέння.
19.55 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Спартак (Расія) - Порту (Партугалія). Прамая трансляцыя.
21.55 «Вочная стаўка».
23.00 Сέння.
23.25 Прэм'ера. Дак. цыкл «Наш космас».



07.00 Аб'ектыў.
07.20 Гарачы каментар.
07.30 «Фальшываманетнікі. Вяртанне «Зграй», серыял: 1 серыя.
08.20 «Кансультатыў ў ружовым садзе», серыял: 32 серыя.
09.15 «Пілі Доўгаяпанчоха», серыял: 17 серыя.
10.00 Аб'ектыў.



07.20 Гарачы каментар.
07.30 «Забытая свято», маст. фільм, 1996 г., Чэхія.
09.10 «Каханне, здрада, жарсць», серыял: 1 серыя.
09.55 «Пілі Доўгаяпанчоха», серыял.
10.25 На колах.
10.55 Без рэтушы: «Беларуская Амерыка», рэпартаж, 2010 г., Польшча.
11.15 Эксперт.
11.40 Сальда (эканамічная праграма).
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
12.05 «Каханне, здрада, жарсць», серыял:
1 1 серыя.
13.50 «Лінгвістычнае выданне».
14.15 «Беларуская Амерыка», рэпартаж, 2010 г., Польшча.
15.05 Без рэтушы: «Беларуская Амерыка», рэпартаж, 2010 г., Польшча.
15.30 Госць «Белсату».
15.45 Сальда (эканамічная праграма).
16.00 Навігатар.)
16.10 Беларусы ў Польшчы.
16.25 Два на два (тэледыскусія): Святлана Калініка і Андрэй Дынько.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
17.05 «Школа на санцаплёнку», серыял.
17.30 «Забытая свято», маст. фільм, 1996 г., Чэхія.
19.10 Маю права (прававая праграма).
19.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дна).
19.35 Гарачы каментар (публіцыстычная праграма).
19.45 Калыханка для самых маленьких.
19.55 Праект «Будучыня» (навукова-папулярны тэлечасопіс канала «Німецкая хвалья»).
20.25 Невядомая Беларусь: «Як пушчу стралу», дак. фільм, 2008 г., Беларусь.
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Рэпартэр (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
21.50 Форум (ток-шоу): «Па-за законам».
22.30 «Літаратурны Агаты Крысці», дэтэктыўны серыял: 1 серыя.
23.30 Аб'ектыў.
23.55 Гарачы каментар.



06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.35 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добраі раніцы, Беларусы!».
07.05, 08.10, 18.50, 01.20 Зона Х.
07.30, 08.30, 11.50 Дзялівое жыццё.
08.35 Зямельнае пытаннне.
09.10 Камедыйная меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
11.00 Серыял «Зацьменне».
12.10 «Папараца». Камедыя (Расія).
14.15 «OFF STAGE LIFE».
14.30 Кулінарнае шоў «Кухар дома» (ЗША).
15.20, 19.10 Навіны рэгіёна.
15.35 «Зброя». Цыкл дакументальных фільмаў (Беларусь).
15.50 Серыял «Ганнічка» (Расія).
16.50 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Серыял «Зацьменне».
19.25 «КЕНО».
19.35 Сфера інтэрсаў.
19.55 Камедыйная меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.45 Серыял «Абдуры мяне-2» (ЗША).
22.55 «Клуб рэдактараў».
23.45 «Усе дзецы Бога могуць танчыць».
Меладрама (ЗША).
01.25 Дзень спорту.



06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добраага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раніца. Студыя добраага настрою».
08.30 «Дайшнікі». Серыял.
09.30 «Дабро пажаліца».
09.50 «Вялікі горад».
10.40 «Трымай мяне мацней!». Тэленавэла.
11.30 «Далёкія свяякі».
11.40 «Званая вячэра».
12.35 «Агонь кахання». Серыял.
13.50 «Турысты». Серыял.
14.40 «Рэдакцыя». Серыял.
15.30 «Паліванне на ізубра». Серыял.
16.50 «Добры дзень, доктар!».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 «Дайшнікі». Серыял.
21.30 «Праўда».<br

15 КРАСАВІКА, ПЯТНІЦА



06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.05 Навіны.

06.05, 07.10, 08.15 «Добраі раніцы, Беларусь!».

07.05, 08.10 Зона X.

07.30, 11.50 Дзялэвое жыццё.

08.35 Сфера інтэрсай.

09.10 Камедычная меладрама «Маргоша».

10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).

11.00 Серыял «Зацьменне».

12.10 «Учкі з «Новага жыцця». Камедыя (Украіна).

14.05 Відэафільм АТН «Шэпт столінскай багны» цыклу «Зямля беларуская».

14.20 «Клуб рэдактараў».

15.20, 19.10 Навіны рэгіёна.

15.35 Патрабуеца.

15.50 Серыял «Ганнічка» (Расія).

16.50 Жаночае ток-шоў «Жыццё як жыццё».

17.55 Серыял «Зацьменне».

19.25 «КЕНО».

19.30 «Зона X». Вынікі тыдня.

19.50 Камедычная меладрама «Маргоша».

21.00 Панарама.

21.45 Актуальнае інтэрв'ю.

22.00 Дэтэктыўны серыял «Абдуры мяненне» (ЗША). Заключальная серыя.

23.15 «Уб'ектыве мабільнага». Ток-шоў.

23.55 Дакументальны цыкл «Неразгаданая гісторыя» (ЗША).

00.50 Дзень спорту.



06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Нашы навіны.

06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 «Жыць здорава!».

10.20 «Мая жонка мянне прычаравала».

Шматсерыйны фільм.

11.40 Навіны спорту.

11.10 «Смак».

11.50 «Вязень лагера «Неросоу».

12.20 «Дэтэктыў».

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Кантрольны закуп».

13.45 «Модны прысуд».

14.50 «Зразумець. Прабачыць».

15.25 «Хачу ведаць».

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.

17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Чакай мянене». Беларусь.

18.55 «Поле чудаў».

20.00 Час.

21.00 Навіны спорту.

21.05 АНТ прадстаўляе: Сёмы Нацыянальны тэлевізійны конкурс «Тэлевяшыня».

Трансляцыя з Палаца Рэспублікі.

23.35 «Фабрыка зорак. Вяртанне».

01.55 «Наша Беларуша».

02.25 Начальная навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».

06.10 «Міншчына».

06.20 «Раніца. Студыя добраага настрою».

07.40 «СТБ-спорт».

08.30 «Даішнікі». Серыял.

09.30 «Аўтапанарама».

10.00 «Пяць гісторый».

10.40 «Трымай мянене мацней». Тэленавэла.

11.30 «Далёкія сваякі».

11.40 «Званая вячэр».

12.35 «Агонь кахання». Серыял.

13.50 «Турысты». Серыял.

14.40 «Рэдакцыя». Серыял.

15.30 «Паялаванне на ізборы». Серыял.

16.50 «Рэпарцёрская гісторыя».

17.20 «Міншчына».

17.30 «Званая вячэр».

18.30 Ток-шоў «Лёс».

20.00 Чэмпінат Рэспублікі Беларусь па футболе: «БАТЭ» (Барысаў) - «Дынама-Мінск». Прамая трансляцыя (у перапынку футбольнага матчу «СТБ-спорт»).

22.00 «Гарачы лёд».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «Відзмо-невідзмо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

23.45 Фільм «Бандыты ў масках». Францыя, 2007 г.

01.50 «Спецпрызн». Серыял.

07.00 ЛАДная раніца.

06.10 «Анфас».

06.25 Фільм «Міхайла Ламаносаў. У славу айчыны». СССР, 1986 г. 2-я серыя.

07.40 Фільм «Дваранскае гнядзо». СССР, 1969 г.

09.35 «Давай паспрабуем?».

10.30 «Мінск і мінчане».

11.05 СТБ прадстаўляе: «КультУРА!».

11.40 «Салдаты. Залатыя серыі». Заключальная серыя.

13.20 «Новыя падарожкі дылетанта».

13.55 Фільм «Плюмбум, або небяспечная гульня». ССРС, 1986 г.

15.45 «Відзмо-невідзмо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

16.30 «24 гадзіны».

16.45 «Наша справа».

17.00 «Вялікі горад».

17.40 Фільм «Перакрыжаванне». Расія, 1998 г.

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «СТБ-спорт».

20.10 «Зорныя рынкі».

21.30 Прэм'ера! Фільм «З Парыжу з каханнем». Францыя, 2009 г.

23.15 Фільм «Калібр 45». ЗША, 2006 г.

00.55 «Спецпрызн». Серыял.

07.05 Нашы тэсты.

07.35 Усё аб бясцэпца.

08.05 Рэальны свет.

08.40 Дыялогі аб рыбалцы.

09.10 Жансавет.

09.50 Дача здароўя.

10.35 Тэлебарометр.

08.00 Тэлебарометр.

08.05 Час футбольу.

08.35 Серыял «Ты маё жыццё».

09.35 Прыгодніцкая кінаапесець «Нязнайка з нашага двара» (СССР).

11.50 Дак. фільм «Закаханы дуэт» (БТРК).

12.25 Кінаспробы.

12.45 Жывыя гук.

13.30 «Ты-тое, што ты ясі». Аздараўленчая праграма (Расія).

14.05 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

15.05 Гаспадар.

15.35 Мультсерыял «Сямейка піратай».

16.00 Пазакласна гадзіна.

16.20 Мультфільм.

16.25 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).

17.20 Усё аб бясцэпца.

17.50 Серыял «Ты маё жыццё».

18.55 Хакей. Таварыскі матч. Беларусь-Данія. Прамая трансляцыя. У перапынку: Калыханка.

21.15 Тэлебарометр.

21.20 «Рэпарцёр «беларускай часіны».

22.15 «Бітва экстрасенсаў».

23.20 «Пра мастацтва».

23.50 Дыялогі аб рыбалцы.

00.15 Серыял «Анатомія Грэй-5» (ЗША).

07.00 «Раніца Pacii».

09.15 Прэм'ера. «Прамы эфір».

10.10 «Мой срэбны шар».

11.00 Весткі.

11.30 «Кулагін і партнёры».

12.00 Тэлесерыял «Кедр» пранізае неба».

13.50 Навіны - Беларусь.

14.00 Весткі.

14.30 «Аб самым гадоўным». Ток-шоў.

15.25 «З новай хатай!». Ток-шоў.

16.20 «Кулагін і партнёры».

17 КРАСАВІКА, НЯДЗЕЛЯ



07.55 Мультфільм.
08.50 Слова Мітрапаліта Філарата.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
09.10 «Арсенал».
09.40 У свеце матараў.
10.15 «Культурныя людзі».
10.45 Камедыны серыя «Сваты-4».
12.10 «Ах, вадэвіль, вадэвіль...» Музычная камедыя (СССР).
13.40 «Ведай нашых: Пётр Клімук».
13.50 Сінегатка.
14.35 Замельнае пытанне.
15.15 Навіны рэгіёна.
15.35 «Пункт звароту». Дэтэктыўная меладрама (Расія-Украіна).
18.05 Суперлато.
19.15 Камедыны серыя «Вясковая камедыя» (Расія). Заключная серыя.
20.30 «Спорлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.
20.50 «КЕНО».
21.00 У цэнтры ўвагі.
21.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс.
22.30 «М+Ж». Рамантычнае камедыя (Расія).



20.00 Контуры.
21.05 Меладрама «Другое жыццё Фёдара Строгава».
22.55 «Yesterday live».
23.55 Фільм «Мара Касандры».



06.05 Фільм «Міхайла Ламаносаў. У славу айчыны». СССР, 1986 г. Заключная серыя.
07.25 Фільм «3 Парыжу з каханнем». Францыя, 2009 г.
09.00 СТБ прадстаўляе: «Гаворыць і паказвае Мінск».
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».
10.50 «Вялікі сняданак».
11.30 «Салдаты. Дзембель непазбежны!» Серыял.
13.20 «Добры дзень, доктар!».

13.55 Фільм «Гісторыя Асі Клячынай, якая кахала, ды не выйшла замуж». СССР, 1966 г.

15.35 Ток-шоў «Лёс».
16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Праўда».

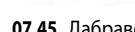
17.30 Канцэрт М. Задорнова.
19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычнае праграма.

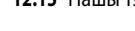
20.40 Фільм «Прывітанне - пакуль». Францыя - Італія - Ізраіль, 2008 г.
22.35 «Прафесійны бокс».

23.25 Фільм «Чорная ружа - эмблема смутику чырвоная ружа - эмблема кахання». СССР, 1989 г.

01.45 «Спецпрызн». Серыял.



07.45 Дабравест.
08.10 Mіr вашай хаце.
08.25 Музычная камедыя «Элвін і бурундуки-2» (ЗША).
10.05 Медычныя таямніцы.
10.50 Медычныя таямніцы +.
11.00 Школа рамонту.
12.10 Тэлебарометр.
12.15 Нашы тэсты.



07.30 Мультфільм «Кацянія з іменем Гаў».

08.00 Сёння.

08.20 «У зоне асаблівай рызыкі».

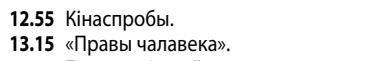
08.45 «Іх норавы».

09.20 «Ямо дома!».

10.00 Сёння.

10.20 «Першая перадача». Аўтамабільная праграма.

10.50 «Баль на ўесь свет».



12.55 Кінаспробы.
13.15 «Правы чалавека».
13.35 Бухта капітанаў.
14.10 Прыгодніцкая кінааповесць «Прыдатны да нестрайвой» («Беларусьфільм»).
15.55 Сямейная камедыя «Ведаць бы, што я геній» (ЗША).
17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Арсенал-Ліверпуль. Прамая трансляцыя.
19.55 Канкурс-віктарына «Дзеци новага пакалення».
21.00 «Навіны надвор'я».
21.30 Смешная часіна.

22.05 Спартовая драма «Руда і Курсі» (ЗША-Мексіка).

00.05 Культасвет.



07.00 Мультфільмы.

07.20 Тэлесерыял «Сваты-4».

11.00 Весткі.

11.15 «Сам сабе рэжысёр».

12.05 Прэм'ера. «3 новай хатай!».

12.20 Мультфільм.

12.30 Фільм «Таямніца залатой гары».

14.00 Весткі.

14.15 «Смехапанарама Яўгенія Петрасяна».

14.45 «Рамантыка раманса».

15.35 «Гарады і Весі».

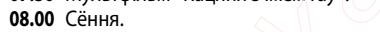
16.35 Фільм «Родная кроў».

18.20 Прэм'ера. Юблейны вечар Алега Міцяева.

20.00 Весткі тыдня.

21.05 Прэм'ера. «Танцы з Зоркамі». Сезон - 2011.

23.50 Фільм «Уварванне».



09.30 Снукер. Чэмпіянат свету. Шэфілд. Дзень 1-ы.

11.00 Лёгкая атлетыка. Марафон. Лондан.

14.00 Супрабайк. Часопіс.

14.15 Супэрспорт. Чэмпіянат свету. Каравеўства Нідэрланды.

15.15 Аўтагонкі. Сусветная серыя Рэно. Іспанія.

16.15 Веласпорт. Amstel gold race.

18.00 Снукер. Чэмпіянат свету. Шэфілд. Дзень 2-і.

19.30 Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету.

105 кг. Мужчыны. Расія.

21.00 Конны спорт. Канкур. Гран-пры. Парыж (Францыя).

22.00 Снукер. Чэмпіянат свету. Шэфілд. Дзень 2-і.

09.00 Супрабайк. Чэмпіянат свету. Каравеўства Нідэрланды.

03.30 Супрабайк. Чэмпіянат свету. Каравеўства Нідэрланды.

01.00 Ралі. Міжкантынентальныя ралійныя чэмпіянаты. Гран Канарыя (Канарскія восты). Агляд.

01.30 Мотаспорт. Часопіс. Агляд падзеі тыдня.

01.45 Снукер. Чэмпіянат свету. Шэфілд. Дзень 2-і.



07.00 Аб'ектыў.

07.15 Еўропа сёння.

07.40 «Загадкі Мэрдака», дэтэктыўныя серыял: 7 серыя.

08.25 «Машына зменаў», тэлесерыял.

08.55 Калыханка для самых маленьких.

09.25 Форум (ток-шоу): «Па-за законам».

10.10 «Права быць свабодным» (канцэрт альтэрнатыўнай музыкі Луцк-2007): выступ гурта «Індыга».

10.35 Моўнік (лінгвістычнае праграма).

10.45 «Дэскія матывы», дак. фільм, 2008 г., Украіна.

11.10 «Байкал», дак. фільм, 2010 г. Польшча.

11.35 «Падзенне жалезнай заслоны», дак. фільм: 2 серыя, «Абвінаваўца Чаўшэску».

12.30 Еўропа сёння.

13.00 «Машына зменаў», тэлесерыял.

13.25 Калыханка для самых маленьких.

14.00 «Нагаворнае зелле нумар даэвяць», камедыя, 1992 г., ЗША.

15.35 Два на два (тэледыскусія): Юрый Хашавацкі і Яраслаў Раманчук.

16.05 «Ранча», серыял: 50 серыя.

17.00 Прэс-экспрес (агляд медыяў).

17.15 «Час гонару», серыял: 25 серыя.

18.05 Документальная гадзіна: «Рэвалюцыя: сям месяцаў хаосу», дак. фільм, 2007 г., Францыя.

19.00 Канцэрт «Крамбамбуля»: «Белая яблыня грому»: ч. 3.

19.30 Моўнік (лінгвістычнае праграма).

19.45 Калыханка для самых маленьких.

19.55 Гісторыя пад знакам Пагоні.

20.05 ПраСвет.

20.30 Басанож па свеце (спазнаваўчая праграма).

21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».

21.30 Эксперт (інфармацыйна-аналітычнае праграма).

22.00 Фільматэка майстроў: «Была ці не была?», камедыя, 2006 г., Румынія.

23.25 «Калыханка» ад Сашы і Сірожы (сатырычнае праграма).

23.35 Тыдзень у «Аб'ектыве».

Шаноўныя чытачы!

На жаль, газету «Новы час» немагчыма набыць у шапіках або крамах. Няма нас і ў дзяржаўнай сістэме распаўсюдзу Белпошты. Але можна падпісацца на «Новы час» і кожны тыдзень атрымліваць газету.

Падпісацца можна на любую колькасць месяцаў, аформіўшы банкаўскі ці паштовы перавод інакшымі копію плацёжнага документу на адрес рэдакцыі. (Глядзіце ўзоры квітанаў). Нашы рэквізіты: **рэчнік 3012741108019 у аддзяленні №539 ОАО «Белінвестбанка», код банка 153100739. Адрас банка: 220004, Мінск, вул. Калектарная, 11. Адрас рэдакцыі: 220113, Мінск, вул. Мележа, 1, офіс 124.**

Акрамя таго падпісацца можна ў нашых рэгіональных прадстаўнікоў:

Магілёў: (8 029) 604 34 57, Юрый;
Віцебск: (8 029) 308 49 78, Юрый;
Мінск: (8 029) 968 79 73, Аляксей;
(8 029) 178 31 68, Вольга.

Паважаныя чытачы!

31 студзеня 2011 года падпісны кошт аднаго нумара газеты 750 руб. аднаго месяца — 3000 руб.

«Новы час» запрашае да супрацоўніцтва распаўсюджувальнікаў газеты ва ўсіх рэгіёнах Беларусі.

Даведка па тэл: (8 029) 651 21 12.

Для тых, хто прымае рашэнні!

**Новы
час**

www.novychas.org

ЭЛЕКТРОННЫЙ ДЕНЕЖНЫЙ ПЕРЕВОД

ПАРТЫ

ФРОНТ LIGHT

Алег НОВІКАЎ

Дэбют Марыны Ле Пэн у якасці старшыні партыі пераўзышоў усе чаканні. Аднак выклікаў рост супярэчнасцей унутры арганізацыі.

Па выніках выбараў у кантонах, якія прыйшлі ў Францы ў сакавіку, Нацыянальны Фронт у сярэднім набраў 15 працэнтаў, што на 4 працэнты лепш за мінультыя выбары. Аднак трэба прызнаць, што рэкорд 2002 года, калі партыя атрымала 17 працэнтаў галасоў, дасягнуць не ёдалось. Што тычыцца праціўнікаў, то першымі прыйшлі сацыялісты — 25 працэнтаў. Вялікую катастрофу перажыла ўрадавая партыя Галіст, якую падтрымалі толькі 17 працэнтаў.

У самы разгар выбарчай кампаніі Нацыянальны Фронт нечакана стаў фігурантам рэзананснага скандалу — Аляксандар Габрыяк, адзін з фронтаўскіх кандыдатаў, сфатаграфаваўся на фоне сцягу Трэцяга Рэйху з выкінутай уперад рукой.

Скандал лакалізаваць не ёдалось, хаця ў Аляксандра апераціўна адбрапалі партыяліт. Амаль усе буйныя партыі і грамадскія арганізацыі асуздзілі Нацыянальны Фронт. Па іх словам, сваёй выхадкай Габрыяк прадзманстраваў сапраўдную нацысцкую прыроду партыі.

Тое, што канкурэнты скарыстаўцца інцыдэнтам, каб асуздзіць Марыну Ле Пэн, было відавочна. У сакавіку рэйтынг старшыні НФ нечакана пайшоў уверх і зблытаў планы як Сарказі, так і апазіцыі.

Перш за ўсё, быў парушаны алгарытм презідэнцкіх выбараў 2012 года. Яшчэ ўчора лічылася, што гэта будзе супрацьстаянне Сарказі і прадстаўніка сацыялістаў. Цяпер сітуацыя больш інтрыгуючая. Калі вершы некаторым выданням кісталту «Le Parisien», папулярнасць Марыны Ле Пэн складае каля 23 працэнтаў. І гэтага цалкам дастаткова, каб быць у другім туры.

Асабліва палохое сцэнар, калі Ле Пэн апыненца ў другім туры з сацыялістамі. Пры такіх раскладах за ёе можа прагаласаваць уесь правы электратрат. Перамога лідара НФ — міна пад усе дзяржаўныя інстытуты. Менавіта таму вялікі

інтарэс на апошніх выбарах выклікалі тых ўчасткі галасавання, дзе ў другім туры змагаліся сацыялісты і нацыяналісты. Нацыяналісты, праўда, паўсюдна прайгралі, аднак розніца, як правіла, была невялікая — 5–10 працэнтаў.

Між тым, адным з самымі заўажайнімі удзельнікаў кампаніі вакол інцыдэнту з нацысцкім салютам нечакана сталі прафсаюзы. Вось каму, здавалася, сямейка Ле Пэн абсалютна не цікавая. На працягу стагоддзя праўныя партыі разглядалі прафсаюзы як зло регэсанс. У 1990-я гады на хвалі кризісу СССР і французскай кампартыі Нацыянальны Фронт паспрабаваў замацавацца ў пралетарскім асяроддзі. Былі створнія асяродкі НФ на чыгуначы і ў пастарунках паліціі, але ў выніку эксперымент праваліўся.

Апошнім часам сітуацыя мяняецца. 10 сакавіка ў Парыжы Луі Аліёт, намеснік Марыны Ле Пэн, абвясціў пра стварэнне новага прафсаюзного цэнтра — Нацыянальнага аб'яднання абароны працоўных сяброў прафсаюзаў. «Сутыкнуўшыся з унутранай палітычнай дыскрымінацыяй, якую практикуюць некаторыя прафсаюзныя арганізацыі, я прыняў рашэнне пра стварэнне асацыяцыі абароны сацыяльных і прававых інтаресаў іх сяброў», — кажа Луі.

Маюцца на ўзвеце панцярпелыя ад зачысткі, якую ўвосень-зіму правялі пяць буйных прафсаюзаў краіны: Force Ouvrière, CGT, CFDT, Sud, Nursa. З шэрагаў пералічаных сіндыкатуў былі выключаны ўсе сябры Нацыянальнага Фронту, якія праявілі жаданне пайсці на кантактнай выбары. Выключэнне нацыяналістаў тлумачылася прафсаюзнымі бонзамі неабходнасцю супрацьстаяць канцэпцыі дыскрымінацыі, якую, па іх словам, практикую Нацыянальны Фронт.

«Адмаўленне іншага, ідэя зачынення мяжаў, тэзіс пра тое, што эмігранты адказныя за ўсе праблемы, можа завесці наша грамадства ў кризіс», — адзначалася ў сумеснай заяве пяцёркі. Прафсаюзы таксама выступілі супраць спроб інструменталізацыі рабочага руху з боку ультраправых.

Хаця чыстка нацыяналістаў у прафсаюзах, па вялікім раҳунку,



закранула максімум чалавек дзесяць, прыменшаваць яе значнасць не варта. Як паказалі вынікі сакавіцкіх выбараў, прафсаюзы правільна ацанілі тэндэнцыі і нанеслі прэвентыўны ўдар.

Аналізуочы электаральную карту, відавочна, што Нацыянальны Фронт набірае пункты менавіта ў працоўных рэгіёнах. Прыйдым партыя атрымлівае на працоўнай Пойначы нават больш, чым на Ноўдні. У дэпартаменце Nord-Pas-de-Calais кандыдаты НФ атрымалі ў сярэднім больш за 30 працэнтаў. Тут Нацыянальны Фронт цалкам адабраў у галістаў званне галоўнага праціўніка левых.

Сацыёлагі лічаць, што поспех Марыны Ле Пэн у працоўным асяроддзі цалкам лагічны. Фронт апошнім часам катэгарычна адмовіўся ад ліберальных канцэпцый Райгана і Тэтчэр, з якімі насіціўся бацька Марыны. Іх месца акупаваў больш сацыяльныя сямейныя дыскурсы. Марына не скрупіца на самыя фантастычныя абязанкі — збіраеца ліквідація ўсе гіпермаркеты, марыць нацыяналізацію ўсе прыватныя банкі і вывесці краіну з зоны ёура. «Глабалізм — гэта другая пасля ісламізму таталітарная дактрина XXI стагоддзя», — кажа яна.

Прышыгнуць увагу працоўных да Нацыянальнага Фронту дапамог унутраны кризіс у асяроддзі вядучай апазіцыйнай партыі: сацыялісты хранічна не могуць аб'яднацца вакол якой-небудзь адной фігуры. Презідэнцкая кампанія наўрад ці будзе выключэннем. На цяперашні момант як мінімум чатыры чалавекі ўжо аспрэчваюць тытул адзінага кандыдата. Між тым, фонам расколу сярод левых з'яўляецца эканамічны кризіс, які выклікаў запыт на сацыяльныя і антыглабалістyczныя

канцэпты, што якраз прапануе Марына Ле Пэн.

З іншага боку, імідж выключна сацыяльной партыі Марыне не патрэбны. Яна павінна лічыцца з пазыцыі партыйных ветэранаў, якія з 1970-х гадоў традыцыйна прытырмліваючы анатыкамуністычных поглядаў. Левы ўхіл дае падставу Сарказі маргіналізацію Нацыянальны Фронт у вачах праўых, кансалідуючы свой электарат. Дыя самі левыя выбаршчыкі не так актыўна перабягаюць да Ле Пэн, як праўыя. Адпаведна аптымізм, толькі 9 працэнтаў сябру тых жа прафсаюзаў гатовыя галасаваць за Нацыянальны Фронт.

Сама Марына кажа, што яна бачыць будучас партыі ў фармаце «Нацыянальны Фронт light». Стайдка робіцца хутчэй на ўспрыманне Нацыянальнага Фронту як новага тавару на палітычным рынку. Аднак ужо зараз можна прадказаць рост канфліктаў унутры партыі. Занадта ўжо супярэчлівая рытоўка мадам Ле Пэн, якая выступае за аборты і адначасова кажа, што студэнцкая рэвалюцыя 1968 года (пасля якой тэма абортаў стала часткай палітычнай дыскусіі) — «вялікая трагедыя французскай гісторыі».

Дарэчы, выхад Марыны Ле Пэн на палітычную арэну прыйшоўся на прэм'еру фільму «Potiche» вядомага рэжысёра Франсуа Азона. Яго герайня (актрыса Катрын Дэнёў) — пажылтая мадам, якая адначасова кідае выклік свайму мужу-лібералу, дырэктору завода і былому каханку-камуністу, мэру. Кульминацый карціны становіцца ўздел мадам у парламенцкіх выбараў, на якіх, спекулюючы на образе мадам для ўсіх, яна перамагае камуніста. Толькі герайня Катрын Дэнёў старэй за Марыну, якой у гэтым годзе споўніцца 43 гады.



ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Версія пра тое, што кандыдатаў і актыўістаў іх штабоў 19 снежня беларускія ўлады захапілі ў якасці закладнікаў, знаходзіцца ўсе больш доказаў. Закладнікі можна памяняць на прызнанне выбараў, адмену санкцый і, натуральна, грошы. Апошніе Лукашэнку неабходна больш за ўсё. Грошай у Беларусі няма, і атрымаць іх намагаюцца, як заўсёды, з Расіі. А паколькі пытанне з расійскай дапамогай завісла, Бацька, здаецца, згадаў любімы метад — гульню з Еўропай. А Еўропа свае патрабаванні агучыла яшчэ напрыканцы снежня — свобода для апазыціянероў. На свабоду сваіх апанентаў Бацька, зразумела, не адпусціць, яны патрэбныя на крайні выпадак. Тэрміны для апазыціянероў змякчуць больш малымі порціямі. 30 сакавіка перагледзелі справы для шасці чалавек. Цяпер знялі з крушка яшчэ чацвярых. Чакаюць, што першы сігнал падасцы: Расія ці Еўропа.

«Московскі Комсомолец» (Расія)

У мене быў міркаванні наконт камуністычнай Чэхаславакіі, але зараз я думаю, наколькі яны адпавядалі рэчаіснасці. Мне здавалася, што ў Чэхаславакіі за людзімі сачылі, іх пераследавалі, яны маглі страдаць працу ці застацца без падвышэння па службе — звычайна меню таталітарнай сістэмы, — але мне здавалася, што турмы не былі перапоўненыя палітычнымі дысідэнтамі так, як у Беларусі. Нешматлікіх дысідэнтаў сурова каралі, але масавай абуранасці не было. Пры савецкай сістэме не было пазасудовых распраў. Эта было пытанне ідэалогіі і падпарадкавання ёй. А ў Лукашэнкі няма ідалогіі, а ёсць бізнес-план.

«The Observer» (Вялікабрытанія)

У канцы мінулага тыдня сходы акцыянероў двух гродзенскіх прадпрыемстваў — «Гродна-Азот» і «Гродна-Хімвалакно» — прынялі расэнне пра аўяднанне. Эта спарадзіла ў асяроддзі

экспертаў чуткі пра будучы продаж гэтага комплексу. Размовы пра продаж «Гродна-Азоту» паўсталі пасля таго, як дырэктарами канцэрну прызначылі расіяніна Ігара Жыліна. Цяпер, калі Нацбанк па сутнасці прызнаеца, што фінансава-эканамічна стабільнасць залежыць ад вонкавых паступленняў, пытанне продажу «фамільнага срэбра» набывае адмысловую актуальнасць. Урад і Нацбанк сцвярджаюць, што неўзабаве атрымаюць крэдыту з мільярда долараў. (1 мільярд — дзяржкредyt Расіі і 2 мільярда — занткірзыснага фонду ЕУРАЗЭС). Але эксперты мяркуюць, што крэдыту без прыватyzациі не будзе.

«Независимая газета» (Расія)

Беларусі заканчваюцца грошы, і людзі з цэлымі днямі стаяць у чэргах, каб абміністру ў чаканні чарговай дэвальвацыі. Але паколькі Захад адмовіўся мець справы з апошнім дыктатурай Еўропы, Расія можа зараз

дыкставаць ёй свае ўмовы ў абмен на фінансавы выратавальны круг. Лукашэнка пачынае разумець, што пляснушы дзвярэмі ў твар Захаду, ён вы рак сябе на ўмовы, якія будзе дыкставаць Крэмль. У значайнай меры праблема складаеца ў тым, што беларуская эканоміка пры Лукашэнку мала развіваецца, паколькі ўсё 17 гадоў знаходжання ва ўладзе ён кіруе па сутнасці савецкай дзяржавай. Лукашэнка душыцы прыватнае прадпрымальніцтва, і калі 80 працэнтаў пра мысловасці знаходзіцца ў руках дзяржавы. Ёсьць і альтэрнатыва, якая палягае ў дэвальвацыі рубля. Большасць эканамістаў рэкамендуе правесці дэвальвацыю ў межах 40%. Урад на мінулым тыдні зрабіў крок у гэтым кірунку, дазволіўши банкам гандляваць рублямі на 10% вышэй афіційнага курсу. Але любая больш рэзкая змена будзе вельмі непапулярнай, хаця давер да беларускай валюты і без таго валицца.

«The Washington Times» (ЗША)

ЗАМЕЖЖА

▼ МІЖНАРОДНІЯ НАВІНІ

ПОЛЬШЧА. У КОЖНАГА СВОЙ ПОМНІК



Марек Сускі, дэпутат Сейму, сябра кансерваторыйнай партыі «Права і Справядлівасць» (PiS), выставіў уладам Варшавы ўльтыматум. PiS патрабуе адпаведным чынам ушанаваць памяць прэзідэнта Леха Качынскага і яго жонкі, якія загінулі год таму ў авіякатастрофе пад Смаленскам. «Адпаведным чынам» значыць, па словах Марека Сускага, адчыніць помнік Качынскім каля прэзідэнцкага палацу. Адсутнасць манументу, кажа дэпутат, будзе значыць тое, што кіруючая ў Варшаве ліберальная партыя «Грамадзянская Платформа» нехікім чынам звязаная з катастрофай.

У стацічнай ратушы заявы PiS выклікалі здзіўленне. Мэр Варшавы Ганна Гранкевіч-Вальц звяртае ўвагу на тое, што раней PiS патрабавала паставіць помнік усім ахвярам трагедіі. Таксама мэр згадвае пра тое, што ў маі ў Варшаве пройдзе рэферэндум па пытанні, ці патрэбны гораду помнік ахвярам 10 красавіка 2010 года. Аднак нават у выпадку, калі варшавякі скажуць «так», будаўніцтва помніка ў гісторычных цэнтрах, дзе месціца прэзідэнцкі палац і ратуша, катэгарычна выключана. У сноў чаргур, кансерваторы без санкцыі ратушы збіраюцца пабудаваць помнік ахвярам Смаленску. Ці будзе PiS акрамя помніка ўсім ахвярам катастрофы будаваць яшчэ і помнік асабістам Качынскім? Дададзім, што на могілках ахвяраў смаленскай трагедыі ўжо есьць адзін манумент.

На матэрыялах польской прэсы

УКРАЇНА. МІЛІЦІЯ СТАНЕ ПАЛІЦІЯЙ

Пасля Расіі адмовіцца ад міліцыі вырашылі і ва Украіне. У Вярхоўнай Радзе рыхтуецца адпаведны законапраект. Па меркаванню дэпутатаў, не трэба баяцца, што слова «паліцэйскі» будзе асацыявацца ў народзе з паліціямі часоў Вялікай Айчыннай. «Эта былі цывільныя людзі, якія служылі фашыстам, і атаясамленне іх з паліціяй незалежнай Украіны амаль праз 70 гадоў пасля гэтых падзеяў выглядае дзіўна», — кажа адзін з аўтараў дакументу. Міжтым, у шэрагах МУС ад ідзе з паліціяй не ў захапленні. «Мільёны людзей, выгадаваных на вершы пра дзядзю Сцёпу-міліцыянера з жахам даведваюцца, што ён быў паліцэем...» — пракаментаваў адзін з генералаў міліцыі ініцыятиву наконт перайменавання. Іншыя генералы признаюць, што слова «міліцыя» ва Украіне стала сімвалам карупцыі, і згодныя пачаць ўсё з чыстага аркушу. Галоўнай часткай рэформы стане высокі заробак паліцэйскіх. У сярэднім украінскі паліцэйскі будзе атрымліваць больш за тысячу долараў. Прэзентацыя законапраекту, а таксама формы ўкраінскіх паліцэйскіх адбудзеца 15 мая.

На матэрыялах украінскай прэсы

ПОЛЬШЧА. ЗНОЙДЗЕНЫ 170 ТЫСЯЧ НЯМЕЦКІХ ШПІЁНАЎ

Яраслаў Качынскі, лідар партыі «Права і Справядлівасць», выкрыв цэлую сетку нямецкай пятай калоны. Імі аказаўся 170 тысяч польскіх грамадзян, якія лічаць сябе сілезцамі. Па словам Качынскага, «прыналежнасць да сілезскага руху — пераходны стан ад паляка да немцаў». Заява кансерваторыўнага лідара выклікала безліч пратэстай. Перш за ўсё пратэстуе нямецкая меншасць і актыўныя Руху за аўтаномію Сілезіі (RAS), які, дарэчы, мае фракцыю ў сілезскім парламенце. Пры гэтым RAS не толькі пратэстуе, аднак і звяртае ўвагу на тое, што Варшава дасюль не прызнала права сілезцаў называць сябе сілезцамі. Міжтым, лідар RAS некалькі гадоў тому сапраўды прызнаў, што сілезская ідэнтычнасць — гэта кроку ў бок ад польскасці. Цяпер ён кажа, што яго неправільна зразумелі. Таксама варта згадаць, што RAS марыроў пра аднаўленне сілезскай аўтаноміі, якая існавала ў 1920—1940-х гадах. Афіцыйнымі мовамі ў аўтаноміі былі нямецкая і польская.

На матэрыялах польской прэсы



РАСІЯ. ГАННА ЧАПМАН ДАСТАЛА РАСІЯН

Бясконцае мітусня Бакол Ганны Чапман пачала выклікаць адмоўную рэакцыю расійскага грамадства. Чапман, на гадае, былая «шпіёнка», якую выслалі з ЗША. Па вяртанню на радзіму яе чакаў фурор. Яна ўзначала пракрамлёўскі моладзевы рух «Маладая гвардыя». Ужо зараз зразумела, што ўвосень яна трапіць у Дзяржаўную Думу па спісах «Адзінай Расіі». Яе выявы, у тым ліку ню, публікуюць самыя крутыя глянцевыя часопісы. Адзін з банкаў узяў яе на працу з вольным графікам. Міжтым, здаецца, праслаўленне эксп-агента грамадству надакучвае. Больш того, пачалі сцвярджаць, што Ганна ніякай не шпіёнка. «Калі б Чапман была ўладальніцай нейкіх сакрэтаў, хіба ёй дазволілі бы швэндаца па маскоўскіх тусуках? Які подзвіг яна здзейсніла? Чым праславілася?» — задаюцца пытаннем некаторыя. Іншыя ідуць яшчэ далей: «За што ёй такая вар'яцкая ўвага, лаўры і пашана? За прыгажосць!» Усё часцей высоўваюцца версіі пра тое, што Ганна — каханка нейкага крамлёўскага чыноўніка. Міжтым, сам аўтакт плётак збіраецца прыняць новы тытул. Па чутках, у бліжэйшы час яе афіцыйна абвесцяць сэкс-сімвалам «Адзінай Расіі».

На матэрыялах расійскіх СМИ

► ВЫБАРЫ

АПОШНІ РАЗ НАЗАРБАЕВА?

У Казахстане Нурсултан Назарбаеву чарговы раз стаў прэзідэнтам. Ці адрозніваліся гэтыя выбары ад папярэдніх? Ці рыхтуе прэзідэнт сабе пераемніка? Пра гэта журналіст «НЧ» Алег Новікаў размаўляе з казахскім журналістам Айнуром Курбатавым.

— **У чым асаблівасць цяпешніх выбараў?**

Галоўная іх асаблівасць у тым, што выбараў па сутнасці і не было. Апазіцыя адмовілася высоўваць сваіх кандыдатаў. А тыя троі суперніка, што спешна знайшлі Назарбаеву, практычна невядомыя большасці казахаў, нягледзячы на тое, што двое з іх ужо і раней выкарыстоўвалі ў якасці «шырмы» і набіралі па 2—3%. Досьць было паглядзець на іх выбарчую кампанію: адзін пасадзіў дрэўца, іншы накарміў бабуль, трэці праспіваў песьеньку — і гэта ўсё. Што казаць, калі Гані Касымай, высунуты ад партыі Патрыётаў, признаўся, што накідаў перадвыбарную праграму за адну ночь, а эколаг Мэліс Елеўсізаў неаднаразова прызнаваў, што ён ні на што не разлічвае, а ў дзень галасавання дэмантрыстуюна аддаў свой голос за Назарбаева? Ён нават сам сабе не верыць. Вось і атрымалі яны свае 1—1,5%. Што гэтым разам было прынцыповым для ўлады, дык гэта забяспечыць яўку. Тым больш што апазіцыя заклікала насельніцтва да байкоту. И калі звычайная практыка для Казахстана — 40—50% яўкі выбаршчыкаў, то на гэты раз дзяягнулі да 90%.

— **Дзяржэсава дала магчымасць выступіць гэтым кандыдатам у дзяржэсавых СМИ. Як на гэта рэагавалі людзі?**

— Гэтым разам СМИ ахвотна асвятлялі выбарчую кампаніі ўсіх кандыдатаў. Нават, па афіцыйных дадзеных, нібыта асобу Назарбаева асвятлялі нават менш, чым астатніх (што, вядома ж, не так...). Але як гэта паказвалі? Людзі разумелі, што іх дураць, і ўспрымалі трох супернікаў Назарбаева як групу блазанаў, якіх выклікалі легітимізація пракцэс. Сур'ёзна да іх ставіцца было немагчыма. Вось характеристычная прыклад: Мэліс Елеўсізаў ходзіць па дварах і склікае народ па рупары на сутэрэну з ім, а ніхто не ідзе. Ці камуніст Ахметбекаў праводзіць мітынг у Алма-Аце, на які збіраецца 30 бабулек. Гэта паказчык ці дыягназ?

— **Вынікі выбараў фальсіфікаваліся ці не? Які рэальны сегмент прыхільнікаў Назарбаева?**

— Гэтым разам нават не давялося фальсіфікація вынікі выбараў. Народ і сам разумеў, што альтарнатыўныя ніхама. Але затое ў масавым парадку фальсіфікавалі яўку выбаршчыкаў, таму што нават нягледзячы на ўсе пагрозы на адресе дзяржслужбоўцаў і студэнтаў, подкуп (латарэі, раздачу прадуктовых



пакетаў) яўка была ўсё ж ніжэй за юніон — не больш за 60—70%. Што тычыцца сегмента прыхільнікаў Назарбаева, думаецца, пры цяперашніх умовах свае 60% ён бы мог атрымліць сумленна.

— **Як на се лініці паславілася да выбараў? Калі казаць пра феномен палітычнай апамяты, што змянілася тут за апошні час?**

— Апамята засталася, і ўсё ж насельніцтва стала больш актыўным. Толькі за адзін месяц людзі здзейснілі троі шэсці на Астану — адно скончылася сутыкненнем з АМА-Пам, калі 500 чалавек спрабавалі прарвашы ў адміністрацію празідэнта для сустэрэчы з кандыдатам Назарбаевым. Так што варушэнні началіся, і ў адміністраціі прэзідэнта гэта выдатна ведаюць.

— **Ці разглядаўся ў грамадстве «туніскі варыянт». Ці ёсць цікавасць у краіне да падзеяў у Паўночнай Афрыцы?**

— У Казахстане народ жыве цікавіцца ўсім, што адбываецца ў свеце, і ўтым ліку арабскім падзеямі. І так званы «туніскі варыянт» таксама не выключаўся ўладай. І нават пазачарговыя выбараў — у нейкай ступені рэакцыя на Паўночную Афрыку. Эканамічна — гэта ўжо не той Казахстан, і людзі рэальна адчулюць, што такоё рост коштаў пры заморожаных заробках і адсутнасці працы.

— **На фоне якой эканамічнай сітуацыі адбыліся выбараў?**

— У Казахстане, нягледзячы на ўсе аптымістычныя заявы, ўсе ідзе пад адкос. Грошай катастрофічна бракуе. Літаральна напярэдадні выбараў Назарбаеў лётаў у Кітай, дзе атрымаў чарговы крэдыт. Нібы пад гарантлю перадачы ў аренду казахстанскай зямлі (што зусім не ўзрадавала нацыянал-патрыёт

таў). Зімовая Азіяда каштавала Казахстану 1,5 мільярда долараў... З-за поўнага развала ацяпільяльнай сістэмы змерзла пяць гарадоў...

Казахстан «прайдае» тое, што засталося ад савецкага часу, не пабудаваўшы ўзамен нічога. А грошай на аднаўленне німа. Але затое цяпер Назарбаеву агучыў свае прэтэнзіі на правядзенне зімовых алімпійскіх гульняў. Паабяцаў, што грошай на гэта не пашкадуе.

— **Ці падтрымлівае Назарбаева руская абшчына?**

— Цікава, што раней рускія арганізацыі дзвюма рукамі падтрымлівалі Нурсултана Назарбаева як гаранта больш-менш спакойнага становішча рускіх у Казахстане. Але не ў гэты раз. Цяпер меркаванні падзяліліся. Віно тагу відавочная рэверансы прэзідэнта нацыянал-патрыётам і абяцанні «навучыць» рускіх дзяржаруўнай мове да 2020 года.

— **Падчас кампаніі Назарбаеву публічна «наехаў» на моду на сація парандэксу. Гэта неяк змяніла яго адносіны з мусульманскай абшчынай?**

— Цікава сказаць. Мусульманская абшчына, па вялікім раҳунку, і раней вельмі прахалодна ставілася да Елбасы (Лідара нацыі), жывучы сваім жыццём. Аднак любові да яго гэта выказванне не дадало. Але не такая ўжо і вялікая мусульманская абшчына ў Казахстане.

— **Гэта апошні тэрмін Назарбаева, ці ён пойдзе яшчэ на адзін?**

— Вось толькі сёння ён заявіў, што гэта яшчэ не канец, і ён абавязковы высунеца ў 2018 годзе. Але, як нядайна пісаў маскоўскі журналіст Дубноў, «у Казахстане людзі хадзілі выбіраць Назарбаева, як у апошні раз»... Можа, ён і мае рацю.

ЦІКАВА

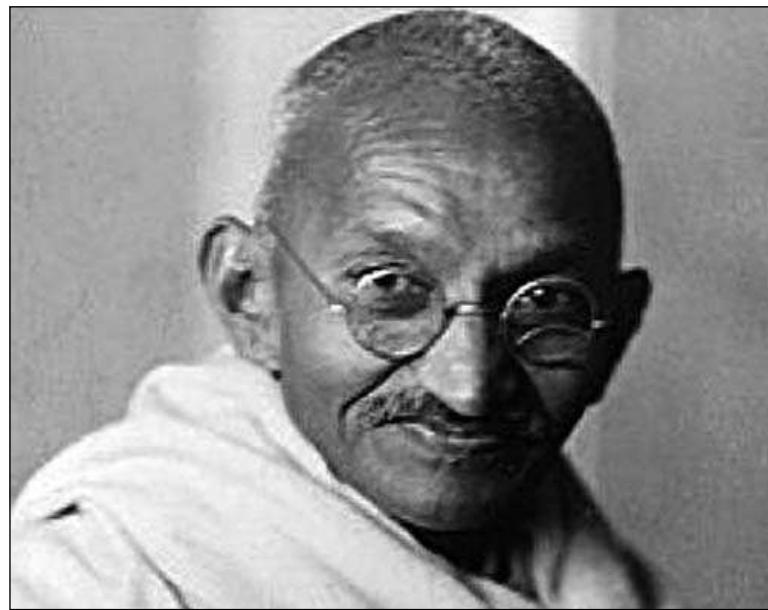
НЕТРАДЫШЧИЙНЫ ГАНДЗІ

Алег НОВІКАЎ

Архітэктар незалежнасці
Індыі, заснавальнік руху
грамадзянскага супраціву
Махатма Гандзі, магчыма, быў
бісэксуалам. Так сцвярджае
Джозэф Лелівелд — аўтар
новай біяграфіі Гандзі.
Індуісцкі свет пратэстуе.



Джозэф Лелівелд



Пакапаўшыся ў мемуарах сучаснікаў, а таксама ў асабістай перапісцы Гандзі, аўтар падводзіць чытача да думкі, што той быў як мінімум бісэксуалам. Непасрэдна рабіць такія радыкальныя маніфесты Лелівелд дазволіў сабе пасля вывучэння адносін Махатмы і яго сябра, німецкага архітэктара Германа Каленбаха. Разам яны два гады здымалі пакой. Праз нейкі час Махатма адправіўся ў Індыю, захаваўшы добрыя сувязі з сябрам. Яны працягвалі абменьваща лістамі.

На думку аўтара, гэтыя сувязі былі большым проста сяброўскім. Галоўнай улікай з'яўляецца цытата з аднаго з лістоў, які Гандзі даслаў Герману. Гандзі пісаў: «Ты цалкам кантралюеш маё цела. Гэта татальнае рабства». Акрамя таго, як сцвярджае аўтар, у дому Гандзі партрэт Германа доўгі час стаяў на стале каля ложкі. Нарэшце, у тэкстах згаданых лістоў Лелівелд знайшоў шмат метафор, якія маглі ўжываліца для таго, каб схаваць нейкі вядомы толькі перапісчыкам сакрэт ад чужакоў.

Наколькі верагодна версія Лелівелда? Пра інтымнае жыццё Махатмы сапраўды мала вядома. Наколькі ён паходзіў з традыцыйнай сям'і, яго ўжо ў 13 год ажанілі. Ад гэтага шлюбу нарадзілася 4 дзіцяці. Пазней Гандзі прытымліваўся ідэі палавога ўстрывання. Цэлібат, дарэчы, як прызнаюць гісторыкі, у шматчым дапамог Гандзі стварыць з сябе образ месіі.

Гісторыкі і біографы Гандзі сыходзяцца ў думцы пра тое, што тэзісы Лелівелда вельмі надуманыя. Захаваўся ліст, які Гандзі даслаў сваёй жонцы з турмы, дзе адбываў дзяжурны тэрмін. Тэкст ліста вельмі эмацыйны. Цяжка ўявіць, што яго пісаў аматар мужчынскага цела.

Аднак жоўтую прэсу ўжо, здаецца, нічым не пераканаць. Так, прысвечаная «Вялікай душы» рэцэнзія ў брытанскай «Daily Mail» называе ў Гандзі пакінуў жонку дзеля каканка».

Кніга, як і траба было чакаць, адразу выклікала нездадавальненне ў Індыі. Гэта дастаткова дзіўна, паколькі дасюль ніводнае кніжная сетка ў краіне не начала



Нягледзячы на тое, што Махатма Гандзі быў забіты больш за 60 годоў таму, ён дасюль нябачна прысутнічае ў індыскай палітыцы. Імя Гандзі, фрагменты ягоной біяграфіі і канцепцыі ўесь час згадваюцца ў ходе палітычных дебатаў. Пасля выхаду апошніх біяграфій Гандзі ростаўшы большага інтарэсу да яго спадчыны гарантаваны.

Кніга Джозэфа Лелівелда «Вялікая душа: Махатма Гандзі і ягоная барацьба ў Індыі» з'яўлялася ў крамах на мінульым тыдні.

Лелівелд (нарадзіўся ў 1937 годзе) больш за ўсё вядомы як выканачы рэдактар газеты «New York Times». Ён лаўрэат журналісткай прэміі Пулітэрэра і аўтар серыі кніг.

Апошняя яго кніга «Вялікая душа» даследуе маладыя гады Гандзі. Частку сваёй маладосці Гандзі правёў у Паўднёвой Афрыцы, дзе акрамя працы адвакатам атрымаў першыя азы палітычнай працы. Адсюль у 1914 годзе ён пераехаў у Індыю, дзе змяніў сваё імя Махандас на імя Махатма (Вялікая душа) і стаў прафесійным рэвалюцыянерам.

Акрамя ўсяго іншага, у фокус інтарэса Лелівелда трапіла аса-бістое жыццё будучага палітыка.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

ПЁТР ЦЫБЕНКА

Дэпутат Вярховай Рады Украіны ад партыі камуністай выступіў з заканадаўчай ініцыятывай. Яе сутнасць — замацаваць за чырвоным сцягам статус Сцяга перамогі. Гэта значаць, што 9 мая на кожным адміністратыўным будынку краіны будзе лунаць сцяг СССР. А паколькі зараз ідзе сесія, цалкам магчыма, што закон уступіць у сілу ўжо на днях. Раней падобныя рашэнні былі прынятыя ў Севастопалі, Адэсе і Жытоміры.

Відавочна, што праект Цыбенкі выклікаў новую фазу супрацтвія Заходу і Усходу Украіны. Раней Львоўскі абласпект вырашыў увогуле не святаваць у рэгіёне 9 мая. 5 красавіка была прынятая новая рэзоляцыя, адпаведна якой «ініцыятывы наконт сцягу з'яўляюцца змовай быльых савецкіх біоракатаў, якія, маскіруючыся пад украінскіх дэпутатаў і службовцоў, у інтарэсах Расіі робяць усё для вяртання таталітарных знакаў у сучасную Украіну». Даставалася і міністру культуры і адукацыі Дзмітрыю Табачніку, які вярнуў у падручнікі тэрмін «Вялікая Айчынная вайна». Усё гэта кажа, што 9 мая пройдзе ва Украіне вельмі напружана.



ФІЛІП РОСЛЕР

Міністр аховы здароўя ФРГ, в'етнамец Рослер лічыцца галоўным фаварытам на пасаду старшыні Партыі свабодных дэмакратоў (FDP). Пасада старшыні стала вакантнай пасля таго, як 3 красавіка цяперашні лідар партыі Гіда Вестэрвеле заявіў пра тое, што сышоў з ініцыятыўы адстайкі. Правда, ён хацеў бы далей кіраваць замежнымі ведамствамі ФРГ. Адстайку Гіда звязваюць з серыяй правалаў лібералаў на трох апошніх рэгіональных выбарах. Толькі ў адной з трох зямель FDP здолела трапіць у мясцовы парламент. Гэта прытым, што два гады таму партыя атрымала рэкордную колькасць галасоў у сваёй гісторыі — 14 працэнтаў. Рослер нарадзіўся на поўдні В'етнама і трапіў у Германію ва ўзросце 9-ці месяцаў — яго адаптавала німецкая сям'я. Пазней зрабіў кар'еру вайсковага медыка. Адначасова прайвіў сябе як заўзяты каталік — ён сябра кірауніцтва аўтаданнія німецкіх каталікоў. Цікавіцца хлопец і палітыкай. Яму ўдалося ўваіці ў кірауніцтва FDP. Пасля таго, як партыя ўвайшла ў склад ураду, Рослер атрымаў партфель міністра аховы здароўя. Філіп, аднак, не святы. Яго абвінавачваюць у лабіраванні інтарэсаў фармацэўтычных кампаній. Лічыцца, што фармальна Рослер стане лідэрам лібералаў на майскіх партыйных зборах.



АЛЯКСАНДР СУРЫНАЎ

Кіраунік расійскай федэральнай службы дзяржавай статыстыкі (Росстат) стаў галоўным ворагам рускіх шавіністу, бо заявіў, што гатовы прызнаць нацыю «сібіракі». Па яго словам, падчас перапісу насленіцтва шэраг рэспандэнтаў прылічылі сябе да «сібіракоў», запаўняючы графу пра нацыянальнасць. «Значыць, будзем сібіракоў вылучаць у асобны этнас. Людзі са славянскім і цюркскім прозвішчамі жаліліся, што іх як сібіракоў крываюць», — сказаў кіраунік Росстату. На Сурынава адразу накінуўся ўсе прыхільнікі адзінай рускай нацыі. Так, вядомы праваслаўны нацыяналіст Кірыла Фралоў напісаў наступнае: «Ніякай нацыянальнасці «сібірак» не было. Няма і быць не можа! Пазней часткі Дзяржкамстата шакуе. Такі чалавек не можа заставацца на дзяржавай службе, калі мы хочам захаваць Расію. У Сібіры жывуць рускія. Пакуль не позна, гадасць і дыверсію наконт «сібірскай нацыі» неабходна спыніць, вылічыць і яе замоўцаў, і выкануаць, накіраваных на рассячэнне і знішчэнне Расіі». Варта нагадаць, што напярэдадні перапісу насленіцтва ў Сібіры прайшла кампанія за права называцца «сібіракамі», супраць якой выступілі патрыёты дзяржавы.



КУЛЬТУРА

14

► ВАНДРОЎКА

ВАВЁРКІ АМЕРЫКІ

З КІМ НАЙЛЕПЕЙ СУСЕДЗІЦЬ, ЖЫВУЧЫ Ў ЗЛУЧАНЫХ ШТАТАХ

Марыя МАРТЫСЕВІЧ

Паўночныя штаты ЗША мала чым адрозніваюцца, калі глядзець вачыма турыста. Гарады, на першы погляд, падобныя адзін да аднаго. Але ёсьць прыкмета, па якой ужо на другі месяц беспамылкова вучышся вызначаць, куды цябе занесла. Гэта колер вавёрак у тым ці іншым штаце. Вавёркі ў Амерыцы паўсюль. Яны тут свае, як у Еўропе — галубы. Шматлікай папуляцыі пушыстахвостых таварышуюць трусы, бурундукі і — зредчас — скунсы. У майм «родным» штаце Аява вавёркі дробныя і шэра-срабрыстыя. А вось у Мічыгане, які адносна побач (сем гадзінаў машынай) — вавёркі памерам з гадавалую котку і рудыя. А ёсьць штаты, дзе вавёркі бурыя ці чорныя. Амерыканскія вавёркі маюць волю выбіраць, дзе ім жыць, але падобныя тримаюцца побач. Здаецца, гэта называеца арэалам.

Людзі — тыя ж вавёркі: падобныя імкнуща жыць побач. І гаворка тут не толькі пра колер скury, хаця і пра яго таксама. Калі назіранне за амерыканскімі вавёркамі — гэта хутчэй наўгана заалогія і нейкія пазітыўныя эмоцыі ад судакранання з жывёльным светам, то назіранне за самімі амерыканцамі — гэта прыкладная антрапалогія, спроба разбарацца, хто і дзе, і, галоўнае, а з кім ты на гэтай стракатай мапе нацыяў, расаў, моваў і гадавых прыбыткаў. З кім жыць, калі жыць у Амерыцы? Гаворка найперш пра вялікі горад.

Чорнае гета Балтымары

Гэта была адна з самых небяспечных экспкурсій у майм жыці. У афраамерыканскія гета Балтымары мы паехалі на машыне, але ёсць адно знаёмыя трактавалі наш учынак як самазабойчы: «Вы вар'яты! Ну чаму «навічкі» лічаць сябе героямі, упарты лезучы на ражон? А калі б машына заглухла??» Але Дзіма сказаў, што кантралое сітуацыю: ён ведае вуліцы, па якіх, паводле мясцовых паняццяў, у светлы час сутак белым дазваляеца ездзіць на машынах. Но ёсьць яшчэ вуліцы, дзе адзінныя легітімныя (хочь і непажаданыя) гості неафрыканскага выгляду — гэта камуналнікі, пажарнікі і дактары «хуткай».

Мы едзем па занядбаных вуліцах, я спрабую рабіць здымкі, людзі на вуліцах нешта крычаць



Чорнае гета Балтымары — адна з самых крымінагенных кропак ЗША



Рудая вавёрка, якая жыве на тэрыторыі Мічыганскага ўніверсітэта

нам услед, а Дзіма перакладае: «Той дзед на ганку называў цябе белай шлёндрай... А вунь тая дзяўчына папрасіла схаваць камеру, інакш яна вышыгне пушку і вышыбе табе мазгі». Пераклад міне неабходны, бо крычаць зусім не па-англійску ці там па-амерыканску, а на эбеніксе — мове чорнага насленіцтва ЗША. Дзіма і яго аднагодкі з былога СССР хадзілі ў школу з дзецьмі чорнага гета і гэтую мову разумеюць выдатна. Кажуць, былі нават сацыяльныя праграмы па пераводзе пачатковай школы ў чорных раёнах з англійскай на эбонік, бо галоўнае — веды, а літаратурны варыянт амерыканшчыны дзеткі з чорных кварталаў банальна не разумеюць.

Каб сябра ці сваяка выпусцілі з турмы пад заклад, у ЗША трэба заплаціць каля 700 долараў. Гэта можна зрабіць праз спецыяльны аўтамат. У ваколіцах Друід-парку — сэрцы чорнага гета — такіх аўтаматаў больш, чым банкаматаў. Мы акурат едзем па шашы, якая перасякае парк: на адхонах гэтай шашы мінімум раз на тыдзень джэнтрыфікацыі.

Чорныя гета — самая нявырашаная сацыяльная проблема Амерыкі. Афраамерыканцы складаюць 13% насленіцтва ЗША, але на іх долю прыходзіцца 40% усіх цяжкіх злачынстваў. І іншых бядотай, рэжа тых расавых ўціскай, якія чарнаскурый ў ЗША зазнавалі да 1960-х. Тут сплялося ёсць: беспрацоўе і непсыменнасць, алкалізм і наркотыкі, прастытуцыя і мафія. Гэта выглядае нават паэтычна, маладыя журналісты, студэнты — людзі з высокім культурным

серыяламі. Калі ж табе да спіны прыціскаюць рулю пісталета і просяць здаць грошы і крэдыткі, робіцца не да смеху. Знаёмая нямецкая студэнтка з Чыкага, якой даводзіцца наймана жыцце ў такім суседстве, выходзіць з метро, трymаючы ў адной руцэ ключы ад дому, а ў іншай — тэлефон, на якім набраны нумар 911.

Але чорныя гета — не трушчобы. Бо архітэктура трушчобаў — выпадковая і хаатычная, а чорныя гета зазвычай хаваюцца ў цэнтры гораду, пераважна — гістарычным. Мы едзем па калісці фешэнбелельных вуліцах Балтымары. Усё гэта — каштоўныя жылы фонды, на выгляд — канца XIX — пачатку XX стагоддзя. Яго жыхары займаюць добра спланаваныя прыгожыя трохпавярховыя будынкі, якія стаяць у радок, шчыльна адзін да аднаго. Раней тут жылі сярэдні ці нават вышэйшы клас. Потым адбыліся розныя змены, у выніку якіх заможныя людзі перасяліліся за горад, а дамы ў цэнтры сталі таннымі. У пачатку XX стагоддзя сюды прыйшлі эмігранты з Еўропы, напрыканцы XX стагоддзя іх замянілі бедныя чорныя, якія акурат перасяляліся з Поўдня на Поўнач у пошуках працы. Некаторыя з будынкаў цяпер згарэлі і тырчачь на сківіцы вуліцы як зубы, з'едзеныя карыесам.

Сэнс такіх экстремальных паездак па небагатай на старасветчыну Амерыцы яшчэ і ў тым, каб пабачыць архітэктурную спадчыну, што цалкам верагодна можа стаць страчанай — калі толькі чорнае гета не зазнае джэнтрыфікацыі.

Норсайд і яго абывацелі

Джэнтрыфікацыя — гэта калі больш заможная частка гарадскога насленіцтва пераўбираецца ў бяднейшыя кварталы, бо там танней жыцце. Абываеща зазвычай у два этапы. Спачатку ў небяспечныя раёны перасяжджае творчая багема: мастакі, літаратары, маладыя журналісты, студэнты — людзі з высокім культурным

капіталам, але худым гаманцом. З часам яны авысакароджаюць раён — не толькі падфарбоўваюць фасады, але яшчэ і робяць яму рэкламу ў сваіх карцінах, пазі, кіно, артыкулах, сацыяльных сетках. Адпаведна, сяліща ў тым ці іншым месцы стаеца модным. Кошты на жытло вырастоць — і суседзямі мастакоў робіцца гарадскі сярэдні клас — найперш прагрэсіўных поглядаў, а потым падцягаюцца тыя, хто любіць, каб было, як ва ўсіх. «Калі будзеш заставацца ў Чыкага (Пітсбургу, Вашынгтоне, Сан-Францыску)

— вучачь мяне ў кожны амерыканскі горадзе, куды мяне заносіць логіка паездкі, — прыкмячай, куды пераезджаюць геі. Геі — санітары гораду. У іх няма дзяцей, і таму яны выдаткоўваюць багата выслілкаў на жытло і атмасферу ў сваім раёне».

У гарадах ЗША джэнтрыфікацыя азначае, што чарнаскурый сыходзіць, і ў квартал прыходзіць белае насленіцтва. Гэтак адбылося ў апошнія гады ў Норсайдзе — пітсбургскім квартале XVIII стагоддзя, у якім яшчэ да першай сусветнай жылі заможныя ўладальнікі сталіварнага бізнесу. Ужо ў 1930-х році апусцеў, бометалургія Пітсбурга збанкрутавала. Спачатку раён засялілі эмігранты з Усходняй Еўропы, а потым тут стала чорна. «Яшчэ пяць гадоў таму на гэтых вуліцах штодня адбывалася злачынства. Цяпер раён стаў значна спакайнейшым!» — расказвае актыўістка Норсайду Даіяна на экспкурсіі, да якой я далучаюся. Калі ў іншых гарадах і краінах пераезд мастакоў у танную частку гораду — з'ява стыхійная, то багема Пітсбургу вядзе свядомае змаганне за Норсайд. Менавіта дзеля архітэктуры: будзе шкада, калі ўнікальныя жылья будынкі векам у тры стагоддзі занепадаць.

Генры Рыс — кіраўнік культурніцкага фонду, які займае цэлую вуліцу Норсайду і прылеглыя да яе завулкі. Вуліца называецца Самсонія Вэй, і мне яна цікавая найперш як адзін з самых вядомых у свеце літаратурных кварталаў. Дамы тут распісаныя літарамі розных алфавітаў — гэта ўрыўкі з твораў пісьменнікаў з Кітаю і Бірмы, якія ў свой час жылі тут. Каб прыцягнуць увагу да раёну, Генры і яго паплечнікі штогод ладзяць пастыгна-джазавы фэст, які збірае на вуліцах кварталу тысячамы аматараў музыкі. Людзі прыходзяць на бясплатны канцэрт, але ахвотна падпісваюць чэкі, ахвяруючы на развіццё літаратурнай калоніі.

Цікава, што актыўісты Норсайду не маюць на мэце вышысяніць беднае чарнаскурое насленіцтва. За апошнія пяць гадоў найбольш небяспечныя насленінікі Норсайду і так уцяклі «туды, на гару». З іншымі карэннымі жыхарамі актыўісты спрабуюць працаваць. Напярэдадні джазавага фэсту тут зладзілі «літаратурную сяжынку». Людзям расказваюць пра гісторыю кварталу, пра тое, як важна даглядаць дамы, чаму нічога нельга разбураць. Генры выкупіў яшчэ тры будынкі на сваёй вуліцы і збіраеца перарабляць іх на вялікі цэнтр культуры. Пра гэта таксама расказваюць чарнаскурым суседзям, якія з цікавінасцю падышаць паслушаць экспкурсію. У мініяцюрных падворках вуліцы Самсонія Вэй расстаўленыя крэслы — калі зайці ў адзін такі і крыху пачакаць, з дому выходзіць паэт і пачынае чытаць вершы.

Але, здаецца, гэта высакароднае намаганне будзе марным, калі кошт жытла ў Норсайдзе працягне павялічвацца. З іншага боку, новым насленінікам важна захаваць у адным месцы мінулае і сучаснасць — фешэнбелельнае шкло дарагіх рамонтаў таксама не для іх. Старыя фасады рэстаўруюць або фарбуюць у вясёлья колеры, палісаднікі напаўняюць кветкамі, а прастору памеж двума дамамі на адной з вуліцаў нехта засадзіў гародчыкам, дзе расце, зразумела, экалагічна чистая гародніна.

У Норсайдзе я жыву ў Дэвіда і Белінды — пажылой бяздзетнай пары, якай адна займае трохпавярховы будынак. Займаюцца пэўныя паверхі: свая гасцёўня, свая спальня, свая ванна і свая котка. Усяго ў доме котак восем. Апроч коткі (а, зрешты, і з ёй таксама) — прадстаўлены мне «хатні набор» паводле сваіх параметраў сувімерны са стандартнай савецкай хрушчоўкай — толькі столі вышэйшыя. Старэйшыя за мяне людзі пайжартам кахаюць, што ідэю супольнага санвуза дзеля эканоміі прасторы Хрушчоў прывёз з ЗША. Забыўшы, праўда, удакладніць забудоўшчыкам: адзін аб'яднаны санвуз з «буржу́й» прыходзіцца на аднаго чалавека... Гаспадары нават не зазіраюць для мяне — ім завысока ўзлазіць на трэці паверх. Я сама спускаюся на іх тэрыторыю, каб пагутарыць пра котак і Норсайд.

Дэвід і Белінда — праграмісты ў вялікіх карпараціях, некалькі год таму яны пераехалі сюды, бо тут віруе культурнае жыццё, і ў іх цікавыя суседзі. У іх доме шмат антыкварыяту, які добра гарманіруе з мармуровымі балюстрадамі і рыпучымі драўлянымі сходамі. Гэта таксама частка стылю, якія прыняты ў адроджаным Норсайдзе. Нічога новага.

Ёсьць у медаля джэнтрыфікацыі і адваротны бок. Адзін з маіх новых таварышаў у ЗША — пісьменнік Джэйсан Ингланд. Ён нарадзіўся і вырас у Нью-Ёрку на Манхэтане, у Гарлеме — сусветна вядомым афраамерыканскім квартале, калысцы хіп-хопу. Джэйсан з сумам расказвае пра родны раён — ён не можа дазволіць сабе кватэрну там, бо за апошнія дзесяць гадоў кошты на жытло ўзліпелі да нябесаў. У раёне ўсё больш белага і мексіканскага насленіцтва — чорныя, якія зрабілі Гарлем такім, які ён ёсьць, сходзяць.

Перайначваючы вядомую прымаўку, можна вывесці чарнаскурага з гета, але нельга вывесці гета з чарнаскурага. І гэта па-свойму выдатна. Найлепшыя амерыканцы, якіх я сустрэла ў ЗША, былі мурны — джаз-музыкі, запрошаныя на фэст у Норсайдзе. Эліта сваёй прафесіі, яны спрэс жывуць на Манхэтане ў Нью-Ёрку. Яны ёсьць людзімі надзвычай адoranымі, выдатна адукаванымі, і ў той жа час хлопцы захавалі аўтэнтычны драйв, разняволенасць і свободу, якую дае вуліца. З адным з іх я гадзіну гутарыла пра нюансы беларускага абраду Купалля — падчас джазавага фэсту я чыталі прысвечаныя Купаллю вершы, і саксафаністу было вельмі важна ведаць, якім менавіта словам і сэнсам ён акампаніруе.

Жывучы ў ЗША, я б пераехала джэнтрыфікація чорнае гета. Але, зразумела, толькі ў выпадку, калі б адпусціла мама.

▶ ВЕРСІЯ

МІХАЛЕВІЧ ПАДМАНВАЕ ГЭБОЎЦАУ САЧЫЦЕ ЗА ЖЭСТАМИ

Андрэй РАСІНСКІ

**Генеральная прокуратура
Беларусі на прэс-канферэнцыі
4 красавіка прадэманстравала
відэнарэзку пра Алеся
Міхалевіча, знятую ў СІЗА
КДБ схаванай камерай.
Фільм, неахайна складзены
з кавалкаў розных допытая,
мусіў даказаць, што кандыдат
у прэзідэнты Алеся Міхалевіч
добраахвотна згадзіўся
супрацоўніцаць з рэпрэсійнай
машынай, а ў ізалятары яго
нікто не катаўаў.**

У кадрах Міхалевіч налівае гарбату аператыўнаму супрацоўніку і кажа пра лаяльнасць да ўлады. Але ягоныя жэсты сведчаць пра адваротнае. Міхалевіч падманвае гэбоўца і ледзьве не ў адкрыту з іх кіпць.

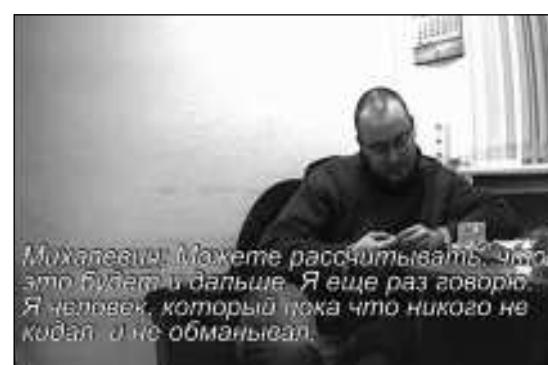
Калі гэбовец цвярджае: «Ёсьць свае плюсы знаходжання ў Амерыканцы», Міхалевіч, вернуты ў ГБ з Валадарскай турмы, ухіліста згадкае: «У кожным выбары ёсьць свае плюсы». Пры гэтым ён

засланяе рот рукою. Такі жэст азначае нязгоду ці праста хлусню. Адпаведна, і наступныя — «заслоненія» — фразы Міхалевіча пра «просты і вясёлы народ» таксама не сведчаць пра комфорт, хаця сказаныя яны з падкрэсленай бадзёрасцю.

Пасля ліръгных разважанняў пра сняданкі і вячэрны ў гэбоўскай турме, Міхалевіч гаворыць пра сваю законапаслухмяненіе. Міхалевіч сядзіць у крэсле, адна рука настале; цела часткова павернутая да суразмоўцы. Але ў цэлым, гэты жэст адкрыты: сапраўды, Міхалевіч — чалавек законапаслухмяны, сваю кампанію ён вёў без усялякіх радыкальных заклікаў, як і цвярджае ў фразе.

Жэст Міхалевіча з наступнага мантажнага кавалку — ужо замкнёны. Кандыдат у прэзідэнты — на тым жа самым месцы, але абедзве руки настале, Міхалевіч праводзіць пальцамі па паверхні, кідае ўхілісты позірк долу. Пры гэтым Міхалевіч падкрэслена тэатральна кажа, што гатовы размаўляць па канкрэтных пытаннях і пра канкрэтных людзей, кажа пра ўласную адкрытысць і згоду дапамагчы, калі трэба.

А жэсты замыкаюцца ўсё болей — і ўжо цалкам супірэчаць ягоным



Міхалевіч: Можете рассчитывать, что это будет и дальше. Я еще раз говорю: Я человек, который пока что никого не кидал, и не обманывал.



Міхалевіч: Ну, у каждого ... в каждом выборе есть свои плюсы.

словам. Словы пра адкрытысць — і руکі складзены разам, амаль счэплены ў ахоўны замок; стол ледзве маскуе абарончы жэст дый сам выступае заслонай ад ворага.

— Калі мяне вызываюць, для сустэрэ я адкрыты! — абыянка-цацанка, а дурню радасць.

— Вы абыяцеце выпіць са мной філіжанку моцнае кавы ці чаго мацней, — купляеца падмануты аператыўнік.

— Я запрашу вас на кальян за свае гроши!

— Вы ж ведаецце, я кінуў паліць, — здзіўлены такой ветлівасцю гэбовец, які так і не ўціміў, што з яго ўжо тонка здзекуюцца.

— Добра, я буду паліць, калі вы не супраць займацца пасіўным паленнем (!), а вы вып'еце моцнай кавы ці гарбаты, — ідзе ў наступ Міхалевіч.

У мантажнай зэрэзы здзек працягваеца:

— Я ўпэўнены, што вы патрэбны, — залагоджвае Міхалевіч гэбоўца, — упэўнены, што ваша служба «и опасна, и трудна».

Іранічная цытата — пазычаная з папулярнае расійскае кінафесні — гэту «ўпэўненасць» цалкам касуе. Але гэбовец і блізка не заўважае, што гэта кілівая цытата:

— Тым і небяспечна, што складаная! — нават адмысловы зменены голас раздзімаеца ад уласна пыхі.

Міхалевіч усміхаецца: нажыўка праглочана. Гульня працягваеца:

«Упэўнены, у нечым патэнцыяльна магу быць карысным», — ізоў вочы долу, рукі настале, ізоў падман — і нат без канкрэтнікі.

«Я згодны дапамагаць, сітуацыя змяніліся, тое, што выробіце, ідзе на карысць нацыянальнага інтэрэса Беларусі», — наколькі можна зразумець з відэа, перакрытага тоўстай спінай супрацоўніка, у Міхалевічу нават рукі счэпленыя на грудзі (максімальная ахова і абарона). — Так што якая дапамога, якія «нацыянальныя інтэрэсы Беларусі» гэбоўская ведамства?

I, нарэшце, кароннае: «Можаце разлічваць. Я чалавек, які пакуль нікога не кідаў і не падманваў»,

— Міхалевіч не проста апусціў вочы, але круціць у пальцах нейкую драбязу, — гэта візуальна ўвасоблены падман і разводка. Вось так і «вакол пальца і абводзіць». А фразы з іншай мантажнай зэрэзы пра спыненне палітычнай дзеянасці, сказаныя падкрэслена гучна, выглядаюць завяршэннем падману.

У апошніх кадрах самотны Міхалевіч нервова смяеца і напівае шансон «Уладзімірскі цэнтрал». Лукашэнкаўская агенцтва «Інтэрфакс» растрлумачыла, што «пасля сходу следчага з пакою... Міхалевіч выглядаў надзвычай задаволеным сабой і нават нешта маляваў пальцам на сцяне».

Але сам Міхалевіч распавеў, што следчы ў гэты час знаходзіў

ся ў пакоі, і казаць пра нейкую ненадзорнасць не даводзілася. Міхалевіч цярпець не можа шансон і нават у сваіх перадвыбарчых выступах прапаноўваў яго забараніць. Спэў ненавіснага шансону — апошняя здзектывая цытата, чарговы абарончы жэст ва ўмовах гэбоўскае катаўальні.

Па вызваленні з турмы КДБ Міхалевіч распавеў пра катаванні ў ізоляторы — і што ён падпісаў дамову аб супрацоўніцтве, каб з турмы выйсці і пра здзекі ў адкрыту абвясціць. Міхалевіч адразу разарваў пагадненне з ГБ — і даслаў запыты ў прокуратуру. Заявы Міхалевіча сталіся ўдарамі для ведомства Дзяржынскага.

Наступным ударамі сталася тое, што паднадзорны Міхалевіч з Беларусі ўцёк. Цяпер ён у Чехіі і можа выступіць ключавым сведкам на лонданскім працэсе аб катаваннях у Беларусі, што пагражает Лукашэнку стратай дыпламатычнага імунітэту.

Відэа, прадэманстраванае генеральнай прокуратурой (Міхалевіч казаў, што з'явіца «фільм» пра яго), — мусіць даказаць, што ніякіх здзекаў у ізоляторы КДБ няма. Але лукашэнкаўскія ўлады выставілі сябе на чарговую ганьбу: яны не толькі прызналіся, што з дапамогай карніцкай службы вярбуюць кандыдатаў у прэзідэнты, але і распісаліся ў тым, што гэтая служба села ў глыбокую лужыну.

Харланчук адноўкава пераканаўчы). А вось ягонага шмараканскаага караля — не пазнаць. Акцёр прыдумаў для яго сваю мову, жэсты, характеристар; Харланчук цалкам пераўласабляеца, мяньяе ablічча — і ад душы пацяшаеца над сваім бутафорскім персанажам.

Залатыя валасы недалійскага каралевы, бела-кремавыя шаты пакаўвак, цёмна-зялёныя пячоры — у фільме дасканалая і чароўная калярова гама. А апусцелая краіна Нядалія (значыць, яна недалёка!) — нечакана рыфмуюца са стэрыльнным Мінскам. Мінская школыніца сутыкаеца з зачараванымі лютэракамі, з двайнікамі і адбіткамі, з бясплотнымі ценяймі, што былі людзьмі.

Як і герайні, наша краіна завісіла паміж сусветамі. Балаганная сцэна, калі пад партратам Пушкіна, шмараканскі кароль, ні з пушчы ні з поля, але навязліва прапануе маці Веранікі руку і сэрца — гэта вельмі па-беларуску. Гэтым грашы ў яшчэ адзін уладар — злы герцаг беларускага «Гораду майстроў», дзе таксама была Вераніка — і дзе быў добры двайнік, які і перамог зло.

Многія кадры Алена Туравай выклікаюць непадробную радасць і зачараванне, нешта не так дасканала і прадумана. Але самыя вялікія недахоп стужкі — гэта яе пракат.

Сапраўдны дзівосны цуд, які толькі-толькі з'явіўся, амаль не паказваюць. Але пабачыць яго ўсё ж такі можна.

▶ КІНО

ПРЫНЦЭСА Ў КРАІНЕ ЗАЧАРАВАНЫХ ЛЮСТЭРКАЎ

Андрэй РАСІНСКІ

У беларускіх кінаэкранах — новая казка. Алена Турава распавяла гісторыю пра лютэркі, злых прынцаў і смелую прынцэсу ў зачараванай краіне.

«Рыжык у Залюстроўні» грае з цудоўнай Алісаю, што з краіны цудаў, спасылаеца на Гары Потэра і вяртае кінастудыі забыты гонар.

Галоўная герайні стужкі — рудаволосая гарэзлівая дзяўчынка Вераніка. З Мінску яна трапляе ў краіну Нядалію, дзе калісці была прынцэсай. У Нядаліі злы прынц Морціс зачараўвае ўсе лютэркі — і людзі, паглядзеўшы ў іх, становяцца ценяймі. Толькі каралеўская асoba — а ёй і з'яўляеца герайні — можа скасаваць злы праклён і выратаваць Нядалію. Але чорныя сілы ўжо праточваюцца ў наш свет.

Алена Турава — дачка беларускага класіка Віктара Турава, які праславіўся лірычнымі фільмамі пра вайну і экранізацый «Людзей на балоце». Але ў адрозненні ад свайго бацькі-рэаліста, Алена Турава захапляеца фантазійнымі



светамі. Яе «Навагоднія прыгоды ў ліпені», хача і мелі недасканалы сюжэт, здзіўляюць нетутэйшай вогненнай жанчынай, фіялетавымі грыбамі і іншапланетнымі раслінамі, што граюць у футbold.

У «Рыжыку» адмысловых эфектаў паболела, сюжэт узмнажаецца (хача і ёсьць што паляпшаць). На экране — дзівосы, цуды, прыгоды. Пясочны чалавек, складзены з драбінак, цягнецца да вады. Драпежна-бэзовая расліна з паралельнай прасторы аплятае пакоі, зубастыя чэрві-шаўкапады пагражают непрыемнасцямі. І ляціць чароўны булсік з выратаваным немаўлем. Іголка стаеца падземнай прынцэсай, аграмадная жаба з'яўляеца з

ніадкуль, а гном — Алег Гарбуз — прапаноўвае гарэх, што выконвае жаданні.

У фільме ёсьць бойкі чарапінкоў, зубастыя кажаны, з якімі змагаеца шмараканскаі кароль, і калматы руды шарык з хвосцікам, гарэза і жартавінкі, любоўна зроблены на камп'ютары.

Галоўная герайні — Дыяна Запрудская — ужо звярнула на сябе ўвагу ў карціне Аляксандра Колбышава «Ваўкі», дзе яна грала шапяліявую дзяўчынку. Цяпер у Дыяны Запрудской — галоўная ролі. Яна зухавата катаеца на роліках — па мінскіх вуліцах і каралеўскіх палацах, смеяца з прыдуманымі персанажамі і спрачаеца са злым ведзьмаком.



Дэмітры Мілер — менавіта такі вядзьмак. У фільме Мілер грае добра граўца Себасцьянія і ягонага злога брата. Папярэдняя стужка Мілера — «Масакра», дзе ён дзяліць свою ролю з мядведзем. Цяпер дваістасць персоны стала дзвюм асобнымі ролямі. Адна роля — чистая, светлая і музычная. Другая — злая, пыхлівая, па-свойму тонкая і няшчасная. У расійскага акцёра, які стаў сваім «Беларусьфільм», вельмі добра атрымліваюцца казачныя персанажы.

А вось Павал Харланчук сыграў адразу трэх ролі. Адна роля — двойная: бібліятэкар Генадзь Іванавіч — гэта галоўны маг Нядалія (у абодвух увасабленнях

персанаж). Сапраўдны дзівосны цуд, які толькі-толькі з'явіўся, амаль не паказваюць. Але пабачыць яго ўсё ж такі можна.

КУЛЬТУРА

▶ ПОСТАЦЬ

СТО ПЕРШЫ ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ

Генадзь КЕСНЕР

6 красавіка споўніўся 101 год,
бадай, самаму вядомаму
беларусу свету, даследчыку,
навукоўцу — Барысу Кіту.



Я патэлефанаваў Барысу Уладзіміравічу, каб павіншаваць з народзінамі. Голос Кіта — бадзёры і жывавы, ніколі не скажаш, што гэтаму чалавеку ўжо 101 (!) год. Летась, напярэдадні стогадовага юбілею, мне пашчасціла пабываць у гасціях у Барыса Уладзіміравіча ў Франкфурце. Яшчэ тады мянэ здзвіла і нават уразіла, наколькі светлы розум у гэтага чалавека і якая моцная станоўчая энергетыка ідзе ад гэтага волата! Прайшоў год, і, як мне падалося з тэлефоннай размовы, за гэты час Барыс Кіт зусім не змяніўся.

Той жа вясёлы смех, тыя ж жарты з уласнага ўзросту.

— Уяві сабе, вось сёння я скончыў сто першы год жыцця і пачаў

сто другі. У Нямеччыне ўсяго дзесяць тысяч чалавек на восемдзесят мільёнаў, хто пераступіў сто год, гэта адна сотая працэнт! Мяне ўжо з гэтым многа павіншавалі, і нават сам прэзідэнт Германіі. Я па старому стыло нарадзіўся 24 сакавіка, а па новаму стылю — сёня. Так што некалькі разоў віншавалі. Многа гасці сёння не будзе, але некаторыя самыя блізкія сябры прыйдуть. Мая сям'я з Амерыкі гэтым разам не прыедзе, яны летась прыязджалі на маё

стагоддзе, але віншаванні і прывітанні яны мне ўжо даслалі. Барыс Кіт падзякаў за вялікае інтэр'ю з ім, надрукаванае на старонках некалькіх нумароў «Новага часу» ў красавіку 2010 года, якое было прымеркавана да яго стогадовага юбілею (я даслаў яму па пошце нумары газеты).

«Дзякую, я ўсё атрымаў, інтэр'ю вельмі добрае атрымалася, «Новы час» — цудоўная газета! — пахваліў Барыс Уладзіміравіч, і гэтая пахвала дарагога каштую. — Жадаю і табе, і чытчам усяго самага-самага найлепшага і поспеху ва ўсім! Бывайце здаровыя!»

Здароўя Вам, Барыс Уладзіміравіч, бадзёрасці, сіл і доўгіх гадоў жыцця!

▶ АБ'ЯВА

28 красавіка КЛУБ РЭАКТАР

ВЯЛІКІ КАНЦЭРТ! ПРЭМ'ЕРА НОВЫХ ПЕСЕНЬ!**B:N: ПРЫ ЎДЗЕЛЕ ГУРТА «СПРАТ»**

Пачатак у 19.00. Кошт квіткоў: 20 000 — першыя 100, 25 000 — астатнія папярэдне, 35 000 — месца за столікам. **Кропкі продажу:** клуб Рэактар, пераход Коласа, ГУМ, Каstryчніцкая, ГЦ Купалаўскі, 19 кропка. ГЦ Рыга, 18 кропка і інш. **Даведкі:** 649 08 88.



▶ ПРЕЗЕНТАЦІІ

«ROCK ON-LINE» МАРТЫНЕНКІ: «ВЗДРОГНУТ ФСЕ!»

Анатоль МЯЛЬГУЙ

Калі прыхільнікі творчасці Вітаўта Мартыненкі прыишлі на заяўлене месца правядзення презентацыі новай кнігі гэтага вядомага музычнага крытыка — у сядзібу БНФ, то першае ўражанне ў іх было такое, што мерапрыемства пад пагрозай зрыву. Паставаныя жыхары сядзібы, здаецца, «сядзелі на валізах» і рыхтаваліся пакінуць звыклае памяшканне, якое стала вядомым многім беларусам як сапраўдны нацыянальны палітычны і культурны цэнтр.

Але гэта было ўяўнае ўражанне, ды і гаспадары сядзібы не выказвалі асаблівага хвалявання, бо рыхтаваліся да адстовіння сваіх правоў на арэндаванасяе памяшканне. Таму презентацыя новай кнігі Вітаўта Мартыненкі пачалася, як толькі месцы ў галоўнай зале былі запоўнены чытчамі. Сапраўды, гэтым разам тут адбывалася нетрэвіяльная падзея — прадстаўленне чытчам новага музычнага бестселера ад В. Мартыненкі — яго кнігі «ROCK on-line».

Трэба адзначыць, што і папярэдня кнігі Вітаўта, створаныя сумесна з аўтарам гэтых радкоў — «Праз рок-прызму» (БНІМ, 1989 г.) і «222 альбомы беларускага року і не толькі...» («Медысонт», 2006 г.), — былі прысвечаны шляхам развіцця беларускай папулярнай музыкі розных кірункаў і стылістычных адгалінаванняў. Але за гэтымі музычнымі акалічнасцямі аўтары ніколі не забывалі таго факта, што стварэнне паўнавартаснай беларускай масавай культуры не магчыма без выкарыстання роднага слова.

Па-сунасці, новая кніга Мартыненкі — квінтэсценцыя гэтага пастулату, а таксама ўнікальны вопыт абароны роднага слова ад шматлікіх носьбітаў імперскай ідэалогіі, якія ў розныя часы вылучалі і навязвалі слухачам лозунгі, што прынікалі магчымасці беларускай мовы ў актуальных кірунках сучаснага музычнага мастацтва. Успомнім, як на пачатку 90-х гадоў мінулага стагоддзя яны паўсюдна даводзілі: «Гітара і ваша «калгасная мова» — несумішчальная ад прыроды». Альбо сённяшнюю мадыфікацыю гэтага «лозунга»: «Якая розніца, на якой мове співаць, галоўнае — музика!»



Унікальнасць кнігі В. Мартыненкі «ROCK on-line» у тым, што аўтар адыхаў із атаку на тых, хто ў Беларусі адмаяўляе стваральную ролю беларускай мовы, хто прапануе арыентаванася на сурагаты, якія нам навязваюцца суседнімі дзяржавамі. Дзеля гэтага аўтар называе імёны тых, хто ў культуртэрэгескім запале навязвае слухачам, і асабліва маладым, пагарду да роднага слова, заклікае да здрады яе жыватворным крыніцам. Парадокс у тым, што многія з іх па-майстэрску маскіруюцца ў аблічча зацікаўленасці і неабыякавасці. Канешне, аўтар не толькі палемізуе з гэтымі крытыкамі, але, дзеля справядлівасці, і адзначае іх становічы ўклад у развіццё айчынай музычнай культуры, які ёсць у рэальнасці. У гэтым Вітаўт бачыць супяречнасць іх ролі ў беларускім культурным дыскурсе. Но таму Вітаўт прапанаваў да свайго выдання напаўжартавалівы слоган: «Вздрогнут фсе!»

Структурна кніга «ROCK on-line» Вітаўта Мартыненкі пабудавана на эксклюзіўным матэрыяле — паводле музычна-філалагічных дыскусій у сусветным сеіве. Асаблівасць гэтых інтэрнэт-спрэчак палягае ў тым, што толькі невялікая колькасць яго ўдзельнікаў гатова раскрыць сваё сапраўднае імя. Астатнія імкнунца схавацца пад нікамі, бо яны адчуваюць хісткасць сваёй пазіцыі і пабойваюцца негатыўнай рэакцыі беларускага грамадства на іх «аргументы» ў выглядзе бруднай лаянкі і неабгрунтаваных абразаў. Дарэчы, сапраўдныя іх імёны адкрываюцца чытчам, каб тыя ведалі сваіх «герояў». Але акрамя негатыву, дыскусія «Мартыненка vs інтэрнэт-тролі» мела і пазітыўныя старонкі. Пра гэта сведчыць філософская частка кнігі «Інтэр'ю з Вітаўтам Мартыненкам», у якім аўтар на падставе пытанняў чытчоў выкладвае

асновы свайго светапогляду як крытыка і публіцыста.

Аўтар ідзе далей простага кампілявання матэрыялу і стварае яскравую карціну айчынага музычна-крытычнага поля і падкрэслівае тое, як часцяком яно выкарыстоўваецца для працоўвання розных дэструктыўных для беларушчыны ідэй і высноў. Каб найбольш яскрава «высвіеці» пазіцыі сваіх ідэйных vis-a-vis, аўтар надае нямана ўагі падмацаванню сваёй пазіцыі з дапамогай шматлікага факталаґічнага матэрыялу, а таксама выкарыстанню філософскіх урыўкаў з кнігі і раманаў сваіх улюблёных пісьменнікаў — К. Акулы, В. Якавенкі, К. Траўня, Дарэчы, адзін са згаданых аўтараў — пісьменнік Васіль Якавенка — адзначыў падчас презентацыі, што Вітаўт Мартыненка сваім новым выданнем засведчыў перамогу ў інтэлектуальным спаборніцтве, на якое яго выклікалі тыя сілы, якім беларушчына што костка ў горле.

На презентацыі кнігі В. Мартыненкі «ROCK on-line» прысутнічаў яшчэ адзін герой кнігі — бард і рок-музыкант Андрэй Плясанай, які дадаў шмат фарбаў да гісторыі стварэння кнігі. Менавіта дзяякуючы прыкладу Вітаўта, які доўгі час з'яўляецца адным з аўтараў тэкстаў для яго гурта P.L.A.N., Андрэй стаў на шлях актыўнай пазіцыі ў адстойванні правоў роднай мовы ў айчынай рок-музыцы.

Не аднойчы даводзілася падкрасліваць, што наяўнасць дыскусій ў грамадстве сведчыць пра здаровыя тэндэнцыі ў ім. То ж тычыцца і дыскусій у айчынным рок-руху. Но таму кніга В. Мартыненкі «ROCK on-line» успрымаецца як яскравае сведчанне таго, што нацыянальная плынь у беларускім рок-руху ствараецца на падставе трывалых культуралагічных і філософскіх арыенціраў.